

Ciąża a alkohol.

Poziom wiedzy mieszkańców Gdańska na temat wpływu
alkoholu na płód.

Raport z badań ankietowych
zrealizowanych w październiku i listopadzie 2014.

Spis treści

1. Wstęp. Metodologia badań

2. Cel badania

3. Problem badawczy – FAS

4. Wyniki badań – kobiety

4.1. Charakterystyka badanej grupy

4.2. Picie alkoholu podczas ciąży

4.3. Przyzwolenie na picie alkoholu podczas ciąży

4.4. Poglądy i wiedza na temat spożywania alkoholu w czasie ciąży

4.5. Wiedza na temat FAS

4.6. Dostrzeżone korelacje

5. Wyniki badań – mężczyźni

5.1. Charakterystyka badanej grupy

5.2. Przyzwolenie na picie alkoholu podczas ciąży

5.3. Poglądy i wiedza na temat spożywania alkoholu w czasie ciąży

5.4. Wiedza na temat FAS

6. Porównanie wyników badań kobiet i mężczyzn

7. Najważniejsze wnioski z badania

8. Załącznik – kwestionariusz ankiety (kobiety)

1. Wstęp. Metodologia badań

Niniejsze badanie zostało zrealizowane w ramach projektu „W ciąży nie piję – profilaktyka uniwersalna i selektywna FAS adresowana do dorosłych mieszkańców Gdańska” dofinansowanego ze środków Urzędu Miejskiego w Gdańsku.

Badanie zrealizowano w październiku i listopadzie 2014 roku. Objęto nim 207 kobiet oraz 112 mężczyzn- mieszkanki i mieszkańców Gdańska.

Zastosowano metodę bezpośrednich standaryzowanych wywiadów kwestionariuszowych, przeprowadzanych przez ankierów. Wywiady prowadzone były głównie w śródmieściu Gdańska (Targ Węglowy, ulice Korzenna, Kowalska, Rajska). Kryterium kwalifikującym respondentą do badania była jego deklaracja, iż jest on mieszkańcem Gdańska. Narzędziem badawczym był autorski kwestionariusz o wysokim stopniu standaryzacji zawierający 27 pytań. W przypadku gdy badaniem objęta była kobieta, kwestionariusz zawierał 4 pytania dodatkowe na temat picia alkoholu podczas ciąży. Długość wywiadu wynosiła średnio około 12 minut. W instrukcji dla ankierów podkreślono kwestię anonimowości badań.

2. Cel badania

- ustalenie poziomu świadomości mieszkańców Gdańska na temat wpływu alkoholu na płód, w tym wiedzy dotyczącej FAS;
- poznanie poziomu przyzwolenia społecznego na picie alkoholu w czasie ciąży;
- ustalenie jaki odsetek kobiet w ciąży sięga po alkohol.

3. Problem badawczy – FAS

Nazwa FAS pochodzi od angielskiego skrótu *Fetal Alcohol Syndrome*, czyli Alkoholowy Zespół Płodowy. Jest to zespół chorobowy będący skutkiem działania alkoholu na płód w okresie prenatalnym.

Doniesienia o szkodliwym wpływie alkoholu na płód zaczęły pojawiać się dopiero około 40 lat temu. Wtedy to opisano FAS – najpoważniejszy skutek spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży. Przedtem uważano, że łożysko zatrzymuje alkohol i nie przestrzegano kobiet w ciąży przed jego spożywaniem. W Polsce tą problematyką zajmujemy się jeszcze krócej, bo dopiero

od około 10 lat. Z badań ogólnopolskich, przeprowadzonych również w województwie pomorskim w 2005 roku wynika, że 25% – 30 % kobiet w ciąży pije alkohol. Badania pokazują też, że kobiety są częstowane alkoholem przez osoby bliskie i znajomych. Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych szacuje, że w Polsce rodzi się 3 dzieci z pełnoobjawowym FAS na 1000 żywo urodzonych. Dzieci z mniej głębokimi uszkodzeniami rodzi się 10 razy więcej. Badania dowodzą, że dziecko z poalkoholowymi zaburzeniami może urodzić każda kobieta, która piła alkohol w czasie ciąży, nawet jeśli piła okazjonalnie.

W Polsce wiele uwagi poświęcono dotąd różnym problemom związanym z alkoholem. Terminy: uzależnienie od alkoholu, współuzależnienie, dorosłe dzieci alkoholików, funkcjonują od dawna w świadomości społecznej. O problemach osób dotkniętych FAS i innymi poalkoholowymi zaburzeniami mówi się w naszym kraju od niedawna.

FAS kojarzy się najczęściej z dziećmi. Objawy tego zespołu oraz innych poalkoholowych zaburzeń występują jednak i u dorosłych. Osoby nimi dotknięte mogą mieć trudności z funkcjonowaniem we wszystkich sferach życia – fizycznej, psychicznej i społecznej. Stopień dysfunkcji zależy nie tylko od rozmiarów uszkodzeń poszczególnych narządów (zwłaszcza mózgu i narządów zmysłów), ale również od tego, czy postawiono właściwą diagnozę i udzielono odpowiedniej pomocy.

Poalkoholowe uszkodzenia nie mijają z wiekiem. Co więcej, jeśli w porę nie pomoże się dzieciom dotkniętym FAS, ich problemy się pogłębiają.

Dzieci z poalkoholowymi zaburzeniami sprawiają wiele problemów, których źródłem są występujące u nich dysfunkcje. Jeśli nie zostanie ustalona przyczyna tych dysfunkcji, dzieci często są niewłaściwie traktowane przez opiekunów, nauczycieli i inne ważne dla nich osoby. Stawiane dzieciom wymagania są w takiej sytuacji nieadekwatne do ich możliwości. Źródeł zaś ich problemów poszukuje się w samych dzieciach (uważając je za leniwe, krnąbrne, pozbawione ambicji) lub w niewłaściwych oddziaływaniach wychowawczych. W przypadku wychowywania dziecka w rodzinie alkoholowej na problemy dziecka nakładają się problemy rodziców i sytuacja wychowawcza jest rzeczywiście bardzo niekorzystna. Wiele jednak dzieci z poalkoholowymi zaburzeniami trafia do rodzin adopcyjnych lub zastępczych. Opiekunowie, próbując radzić sobie z trudnościami dziecka, często (pomimo najszczerzych chęci) popełniają błędy nie wiedząc, co

leży u podłoża tych trudności i nie umiając sobie z nimi radzić. Popelniane przez opiekunów błędy stają się dodatkowym źródłem problemów dziecka.

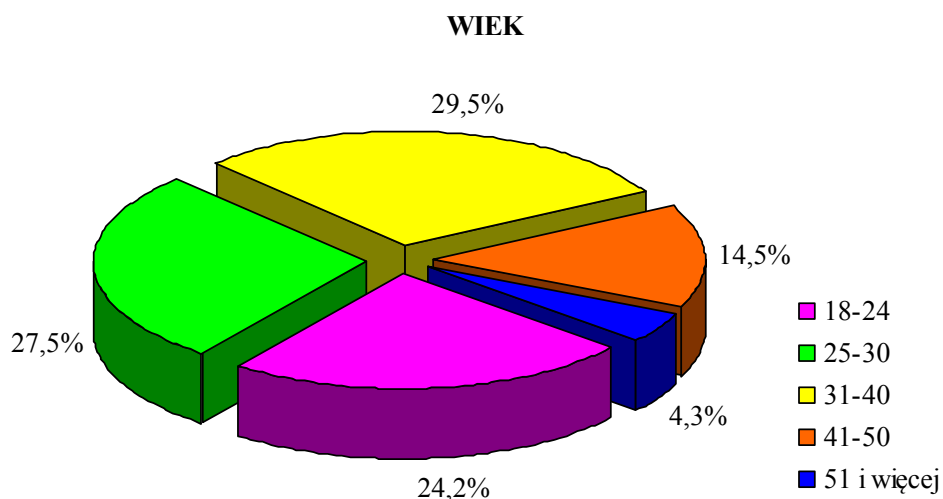
Osoby, u których rozpoznaje się FAS nie stanowią jednolitej grupy. Ilość występujących u nich wad oraz stopień uszkodzenia poszczególnych narządów i układów, a zwłaszcza układu nerwowego jest bardzo różny. Nie można więc opisać typowego przypadku osoby z FAS. U każdej z nich występują charakterystyczne tylko dla niej objawy oraz spowodowane nimi problemy. Poza objawami takimi jak niedobór wzrostu, wagi, zmniejszenie obwodu głowy, dysmorfie twarzy, u osób z FAS występują następujące zaburzenia:

- zaburzenia sprawności ruchowej,
- zaburzenia wzroku,
- zaburzenia słuchu,
- zaburzenia czucia,
- zaburzenia rozwoju umysłowego,
- zaburzenia emocjonalne,
- zaburzenia zachowania.

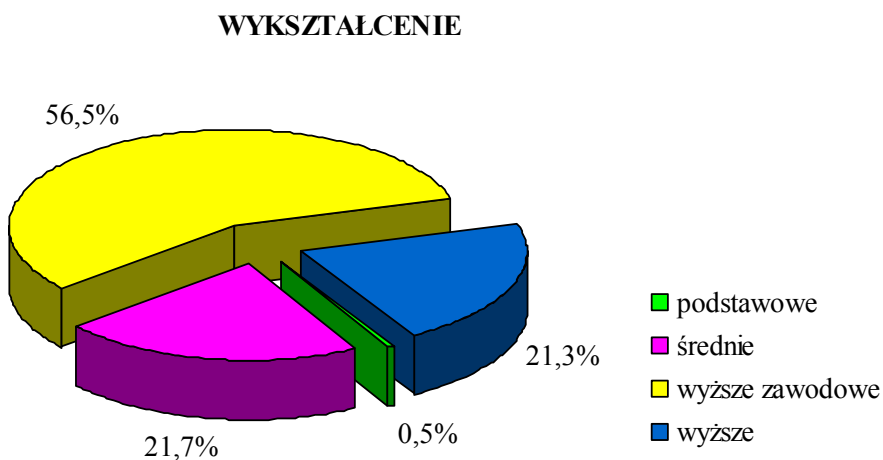
Raport z badań podzielono na dwie części – wyniki badań kobiet oraz wyniki badań mężczyzn.

4. Wyniki badań – kobiety

4.1. Charakterystyka badanej grupy

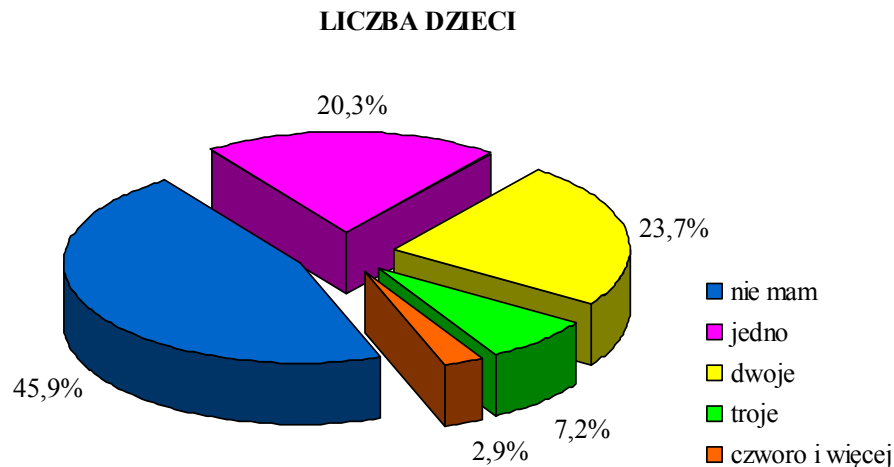
Najlichnieszą grupę wiekową spośród badanych kobiet stanowiły respondentki w przedziale wiekowym 31-40 lat (29,5%), następnie kobiety w wieku 25-30 lat (27,5%), kolejno panie w wieku 18-24 lat (24,2%) i 41-50 lat (14,5%). Najmniej liczną grupę stanowiły kobiety w wieku powyżej 51 lat (4,3%). Podsumowując - kobiety w wieku do 30 lat stanowiły 51,7% badanej grupy, a kobiety po 30 roku życia – 48,3%.

Wśród badanych kobiet najliczniejszą grupę (56,5%), stanowiły panie z wykształceniem wyższym zawodowym (licencjat, inżynier), następnie z wykształceniem średnim – 21,7%, i wyższym – 21,3%. Tylko jedna respondentka zadeklarowała wykształcenie podstawowe.

Posiadanie dzieci

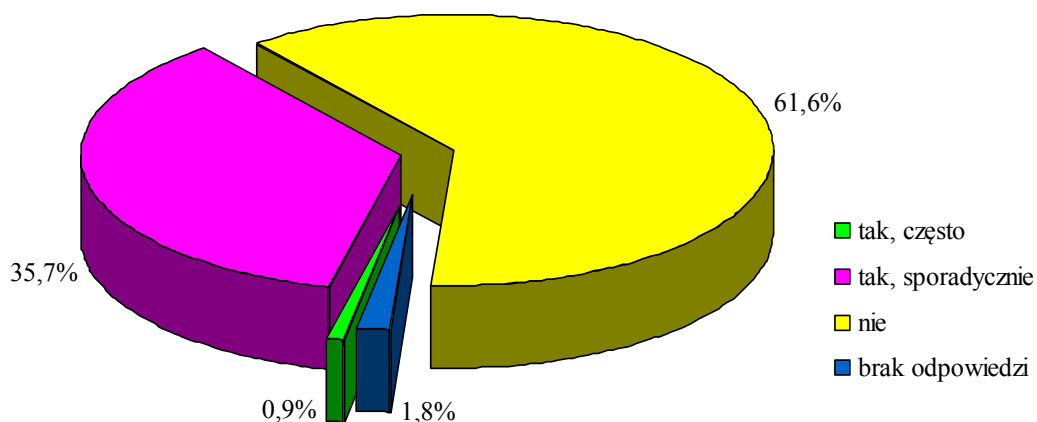
50,2% respondentek zadeklarowało, że w przeszłości były w ciąży; nie było nigdy w ciąży 44,4% badanych kobiet, a 3,9% pań było w ciąży w momencie badania.

Spośród respondentek, które były w ciąży, najwięcej, bo 23,7% deklaruje posiadanie dwojga dzieci. Jedno dziecko posiada 20,3% badanych, troje dzieci 7,2%, a 2,9% badanych kobiet zadeklarowało posiadanie czworga i więcej dzieci.

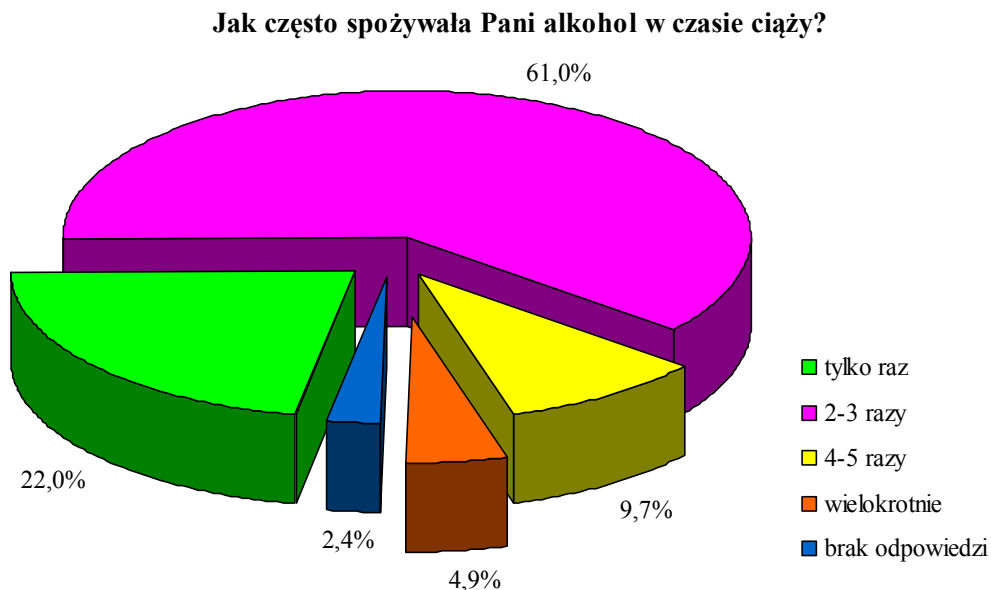
4.2. Picie alkoholu podczas ciąży

Czy zdarzyło się Pani spożywać alkohol w czasie ciąży?

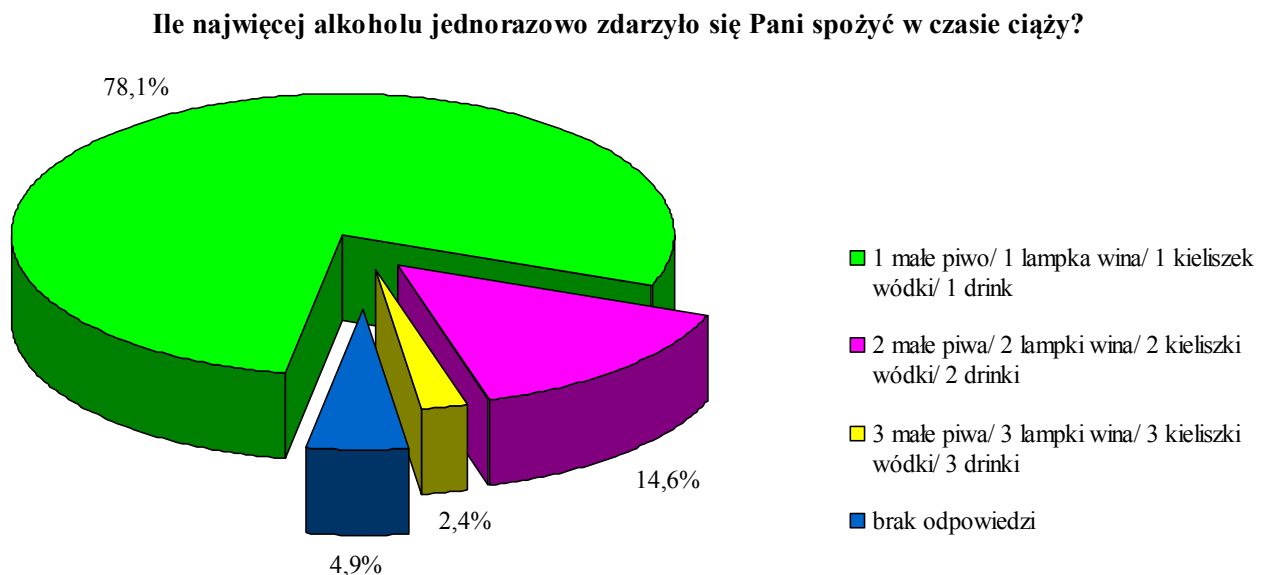

Kluczową kwestią badania było ustalenie, jaki odsetek kobiet spożywał alkohol w czasie ciąży.

W niniejszym badaniu do picia alkoholu podczas ciąży przyznało się 36,6% badanych matek.

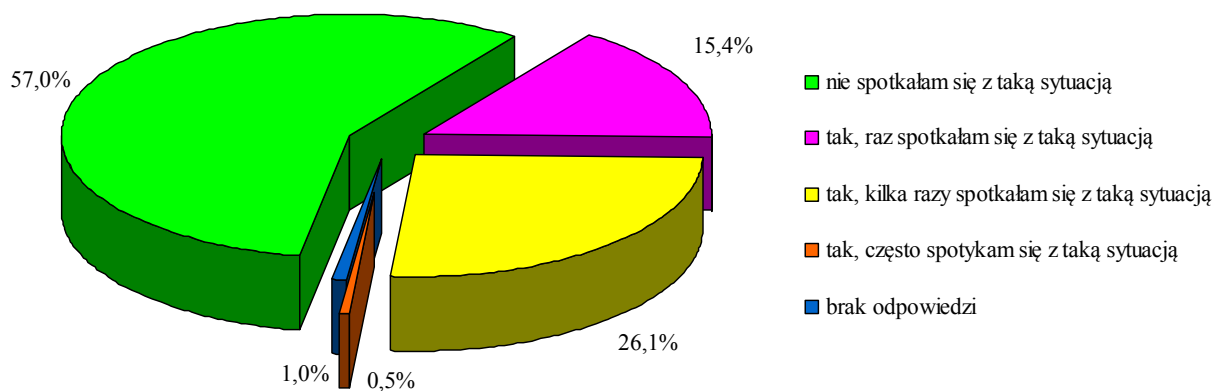
Na pytanie „Jak często spożywała Pani alkohol w czasie ciąży?” większość, bo 61% pijących matek odpowiedziała, że spożywały alkohol 2-3 razy podczas całej ciąży, 22% kobiet zadeklarowało jednorazowe spożycie alkoholu w czasie ciąży. Do częstszego picia przyznało się 14,7% respondentek, w tym 9,7% piło alkohol podczas ciąży 4-5 krotnie, a 4,9% wskazuje, że piło 6 lub więcej razy.

Znacząca większość, bo 78,1% kobiet, które przyznały się do picia podczas ciąży, zadeklarowała, że jednorazowo zdarzyło się im wypić 1 porcję alkoholu (1 małe piwo/1 lampkę wina/ 1 kieliszek wódki/ 1 drink). Do spożywania jednorazowo większej ilości alkoholu przyznało się łącznie 17% matek – przy czym 14,6% wypilo 2 porcje alkoholu, a 2,4% trzy porcje alkoholu podczas jednej imprezy.

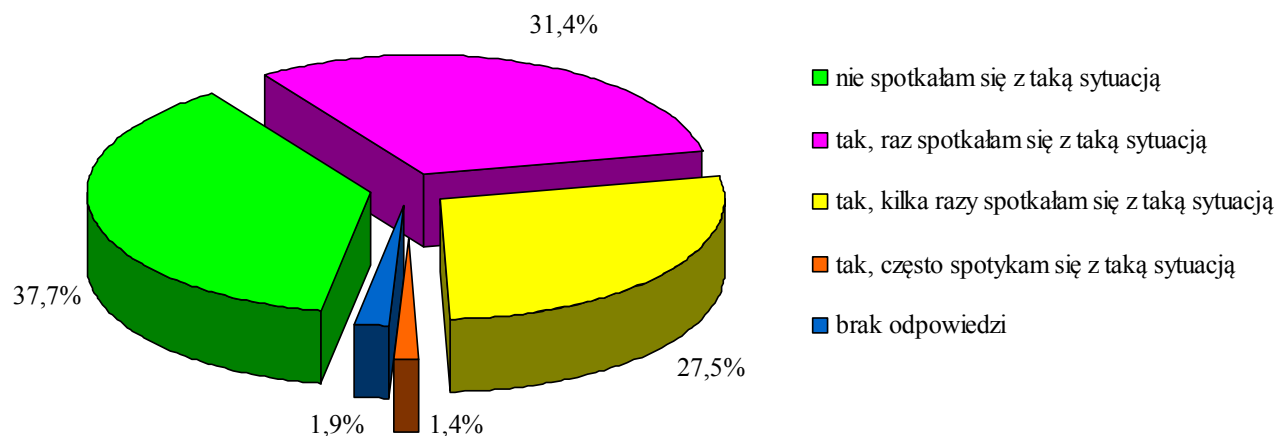
4.3. Przyzwolenie na picie alkoholu podczas ciąży

Czy spotkała się Pani z sytuacją, w której kobieta w ciąży była namawiana do picia alkoholu?

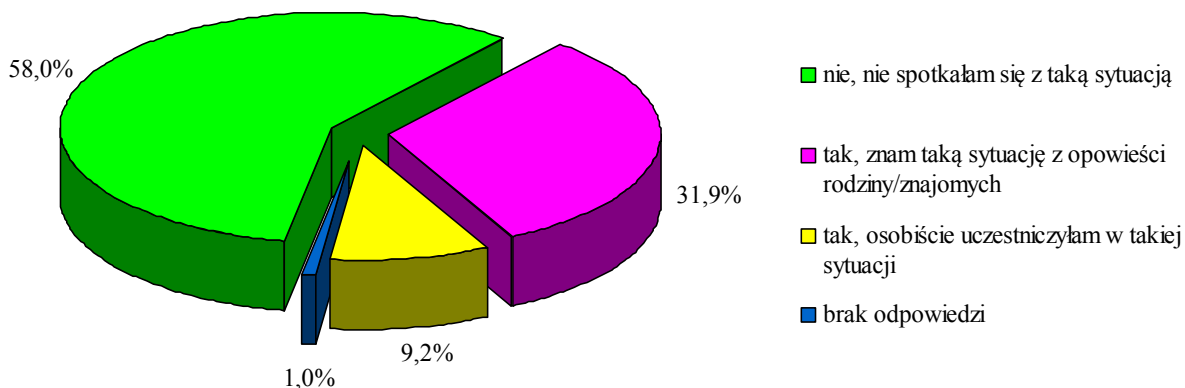
Na pytanie „Czy spotkała się Pani z sytuacją, w której kobieta w ciąży była namawiana do picia alkoholu”, większość, bo 57% respondentek odpowiedziała przecząco, jednak niemały odsetek, bo łącznie 42% badanych kobiet przyznało, że spotkały się z namawianiem ciężarnej do picia – 15,4% kobiet zapamiętało jeden taki przypadek, 26,1% zetknęło się kilka razy z taką sytuacją. Jedynie jedna respondentka przyznała, że często miała do czynienia z tego typu sytuacją.

Czy spotkała się Pani z sytuacją, w której kobieta w ciąży piła alkohol?

Większość (60,3%) respondentek przypomina sobie sytuację, w której kobieta w ciąży piła alkohol – przy czym 31,4% przypomina sobie jeden taki przypadek, 27,5% kilka razy spotkała się z taką sytuacją, a 1,4% była częstym świadkiem picia alkoholu przez ciężarną.

Czy spotkała się Pani z sytuacją, w której lekarz zezwalał ciężarnej kobiecie na wypicie od czasu do czasu alkoholu, np. kieliszka czerwonego wina?

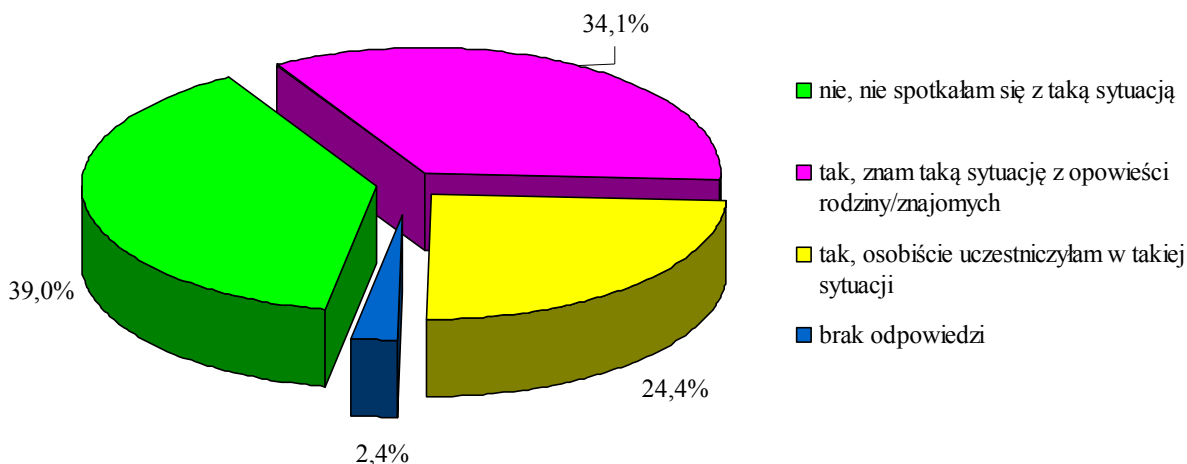

Jednym z ważniejszych pytań niniejszego kwestionariusza było „Czy spotkała się Pani z sytuacją, w której lekarz zezwalał na wypicie ciężarnej kobiecie alkoholu, np. kieliszka czerwonego wina?” Znaczny odsetek, bo 9,2% respondentek przyznało, że osobiście uczestniczyło w takiej sytuacji, a prawie 1/3 zna takie przypadki z opowieści rodziny bądź znajomych.

Łączny odsetek kobiet, które mają w świadomości, że są lekarze, którzy pozwalają kobietom w ciąży pić alkohol wynosi więc aż 41,1% (co więcej, wśród kobiet, które

przynależą do picia alkoholu w czasie ciąży wynosi on 58,5%, co obrazuje poniższa grafika).

Czy spotkała się Pani z sytuacją, w której lekarz zezwalał ciężarnej kobiecie na wypicie od czasu do czasu alkoholu, np. kieliszka czerwonego wina?
(odpowiedzi kobiet, którym w czasie ciąży zdarzyło się spożywać alkohol)

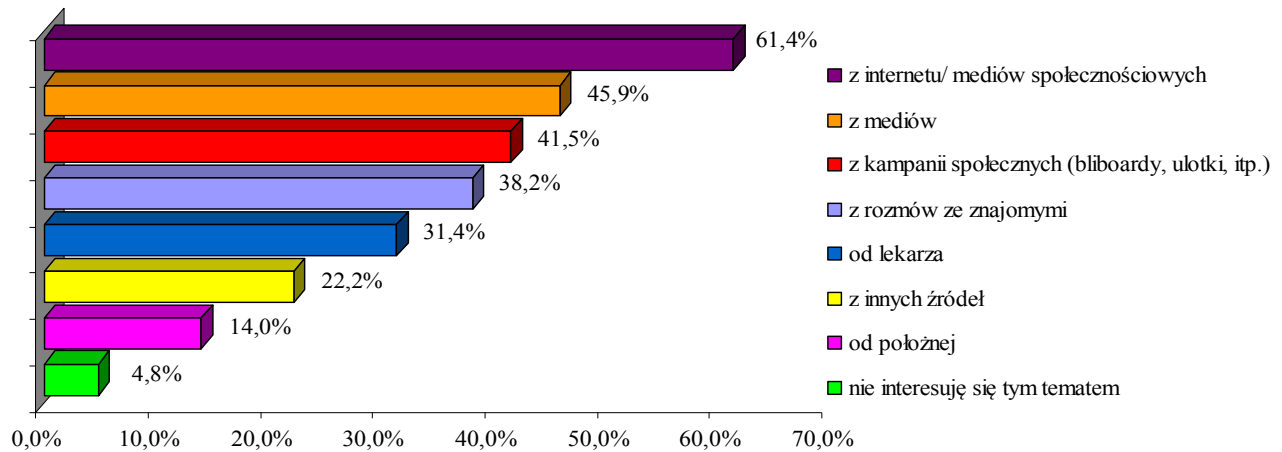

4.4. Poglądy i wiedza na temat spożywania alkoholu w czasie ciąży

Znaczna część pytań niniejszego kwestionariusza dotyczyła poglądów i wiedzy badanych kobiet na temat picia alkoholu podczas ciąży. Większość, bo 59,4% respondentek jest zdania, że ma wystarczającą wiedzę na temat wpływu alkoholu na płód, duża część badanych, bo 17,9% deklaruje, że ma bardzo obszerną wiedzę na ten temat, ale z drugiej strony 20,8% kobiet przyznaje, że niewiele wie na temat wpływu alkoholu na rozwijający się płód, a 1,9% badanych nie wie nic na ten temat.

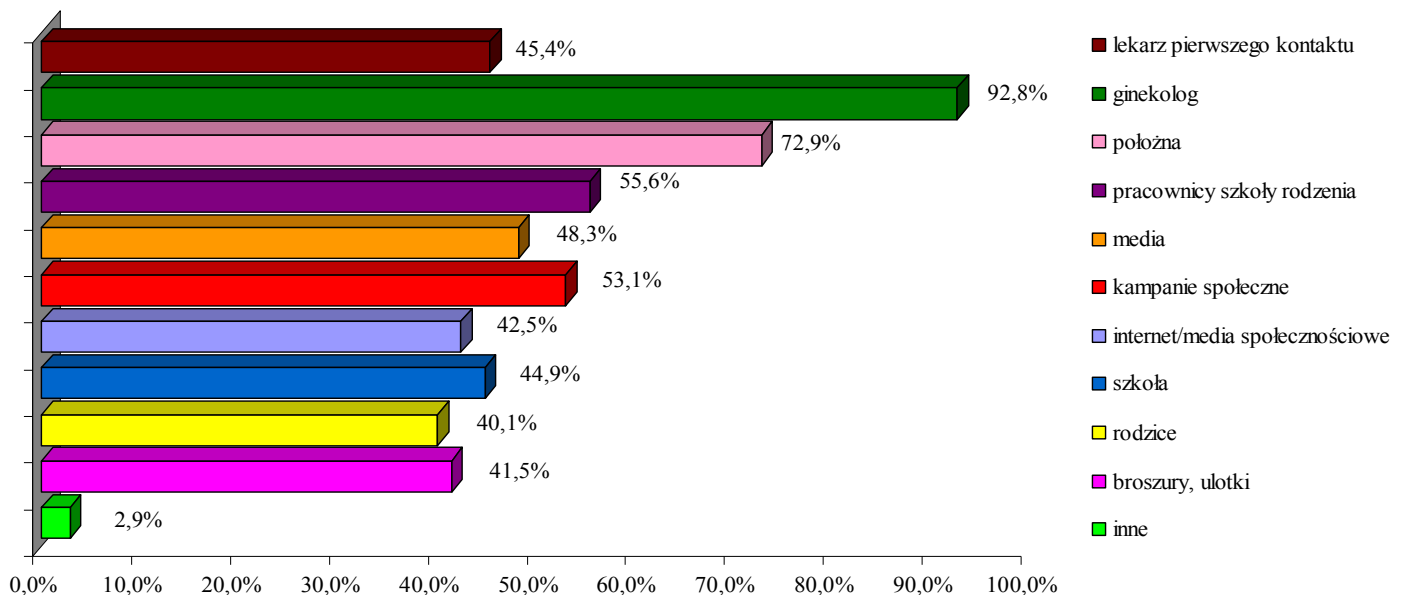
Jedno z pytań niniejszego badania dotyczyło źródeł informacji, z których respondentki czerpią wiedzę na temat wpływu alkoholu na płód. Można było wybrać dowolną liczbę odpowiedzi.

INFORMACJE O WPLYWIE ALKOHOLU NA PŁÓD

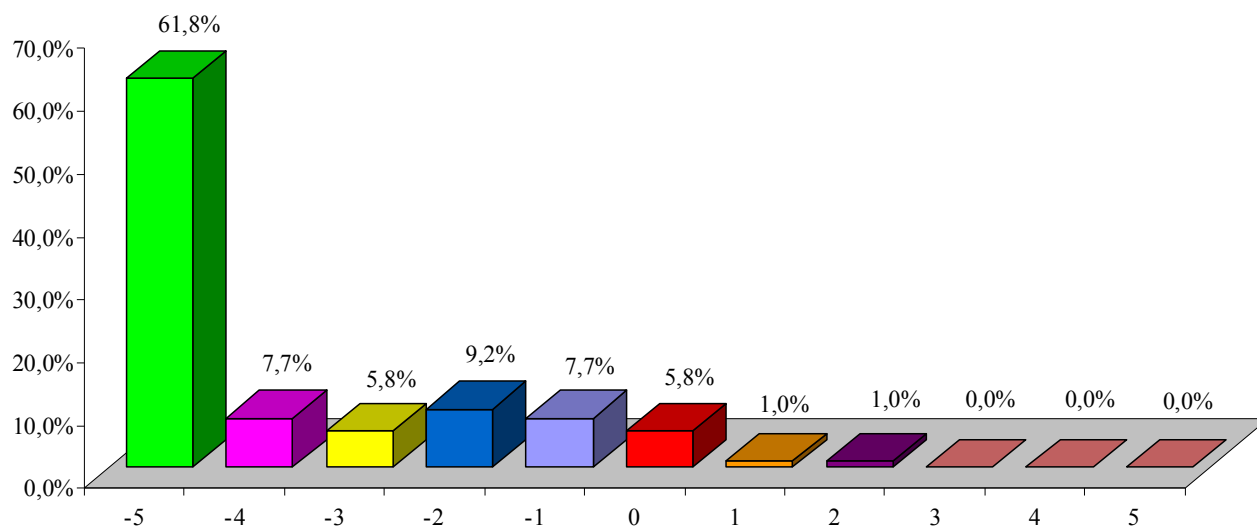
Z zebranych danych wynika, że większość, bo 61,4% badanych czerpie informacje na ten temat z internetu, prawie połowa badanych (45,6%) wskazuje ogólnie media (prasę, radio, telewizję) jako źródło informacji na ten temat. Na dalszych miejscach badane kobiety wskazywały kampanie społeczne (41,5%), rozmowy ze znajomymi (38,2%), lekarzy (31,4%) oraz inne źródła (22,2%), wśród których najczęściej wymieniano szkoły (uczelnie) i rodziców. Stosunkowo niewielki odsetek kobiet, bo 14% wskazuje położną jako źródło swojej wiedzy na temat wpływu alkoholu na płód.

Kto powinien informować kobiety o skutkach picia alkoholu w czasie ciąży?

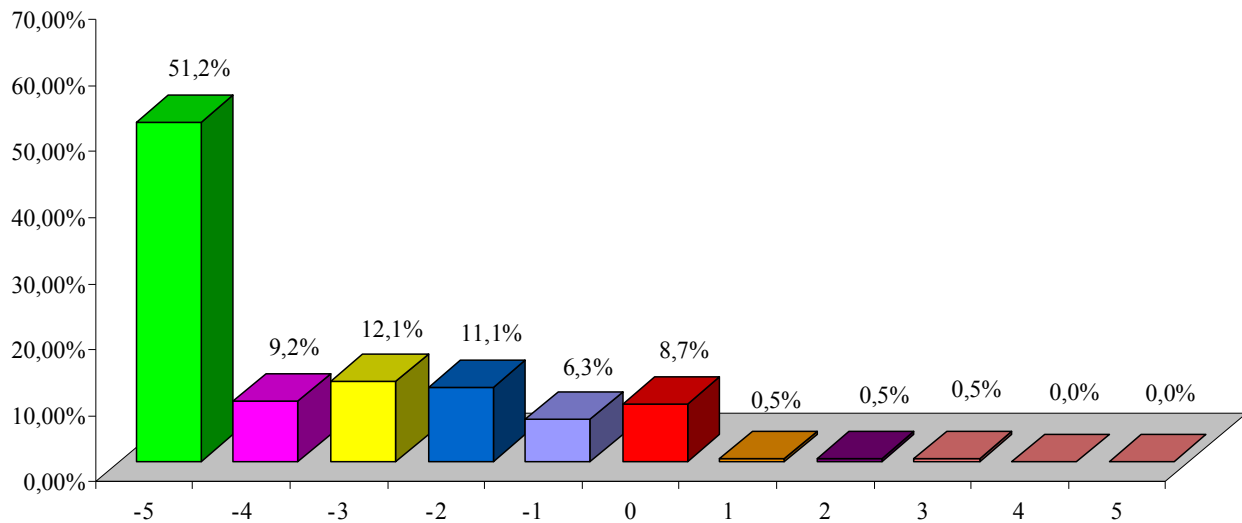
Prawie cała badana grupa kobiet (89,9%) uznała, że informowanie kobiet na temat ewentualnych skutków picia alkoholu jest bardzo potrzebne. Odpowiadając na pytanie kto powinien o tym informować (można było wskazać kilka odpowiedzi) respondentki najczęściej wymieniały ginekologa – 92,8% i położną – 72,9%. Ponad połowa badanych za istotne źródło informacji na ten temat uznała pracowników szkół rodzenia (55,6%) oraz kampanie społeczne (53,1%).

Jaki wpływ na płód ma Pani zdaniem picie niewielkich ilości alkoholu przez kobiety w czasie ciąży?

W badaniu pytano kobiety o zdanie na temat wpływu na płód niewielkich ilości alkoholu wypijanych przez matkę. Respondentki mogły wyrazić swoją opinie na skali od -5 (najbardziej negatywny wpływ) do +5 (najbardziej pozytywny). Uzyskano wynik -3,807, przy czym warto podkreślić, że 5,8% kobiet zaznaczyło „0”, która to odpowiedź oznaczała, że alkohol nie ma wpływu na płód. Znaczne przesunięcie wartości średniej zanotowano w przypadku odpowiedzi kobiet, które przyznały się do picia podczas ciąży, uzyskano bowiem wynik **-2,336**.

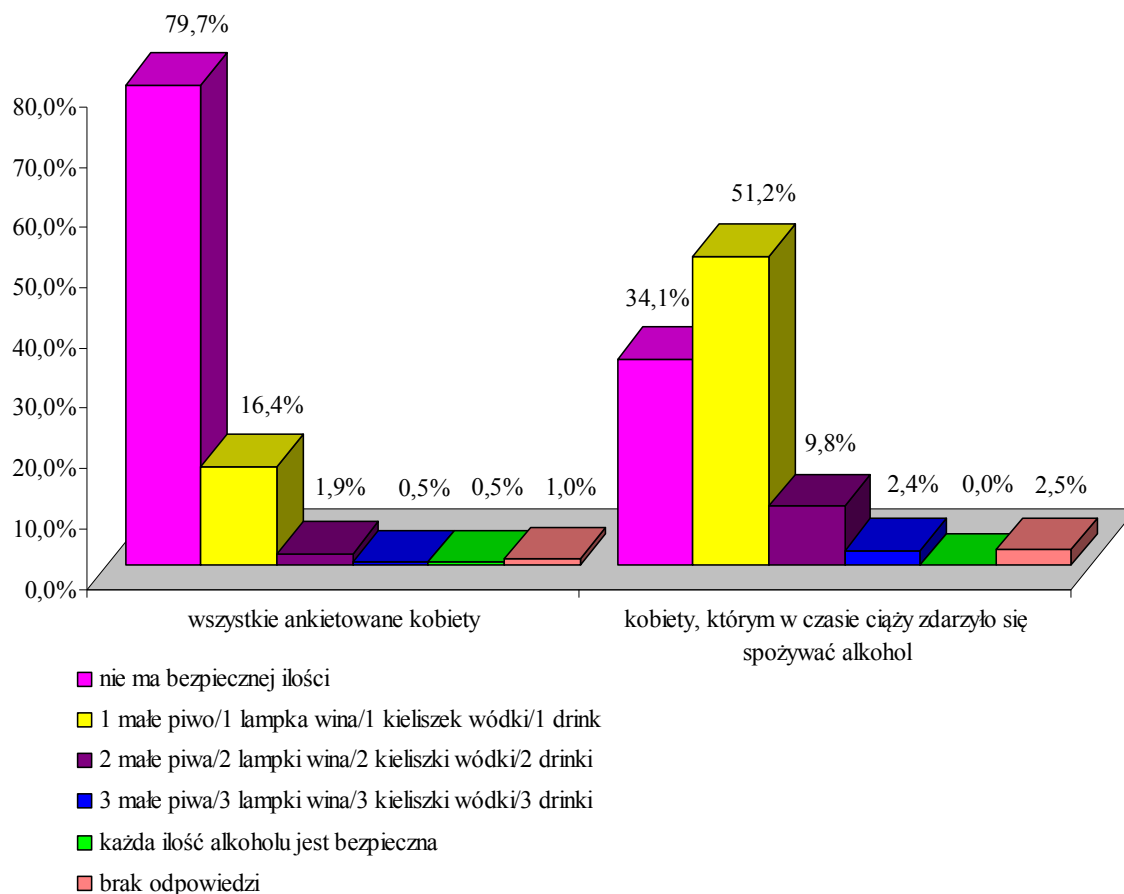
Czy według Pani picie alkoholu przez kobiety w ciąży ma wpływ na jej zdrowie? Jeśli tak, to jaki?

Pytanie o podobnym zakresie możliwych odpowiedzi dotyczyło też wpływu alkoholu na organizm ciężarnej kobiety. Otrzymano wartość -3,546 (w przypadku kobiet, które przyznały się do picia podczas ciąży, otrzymano wynik -2,732), a 8,7% badanych stwierdziła, że alkohol nie ma wpływu na organizm kobiety w ciąży.

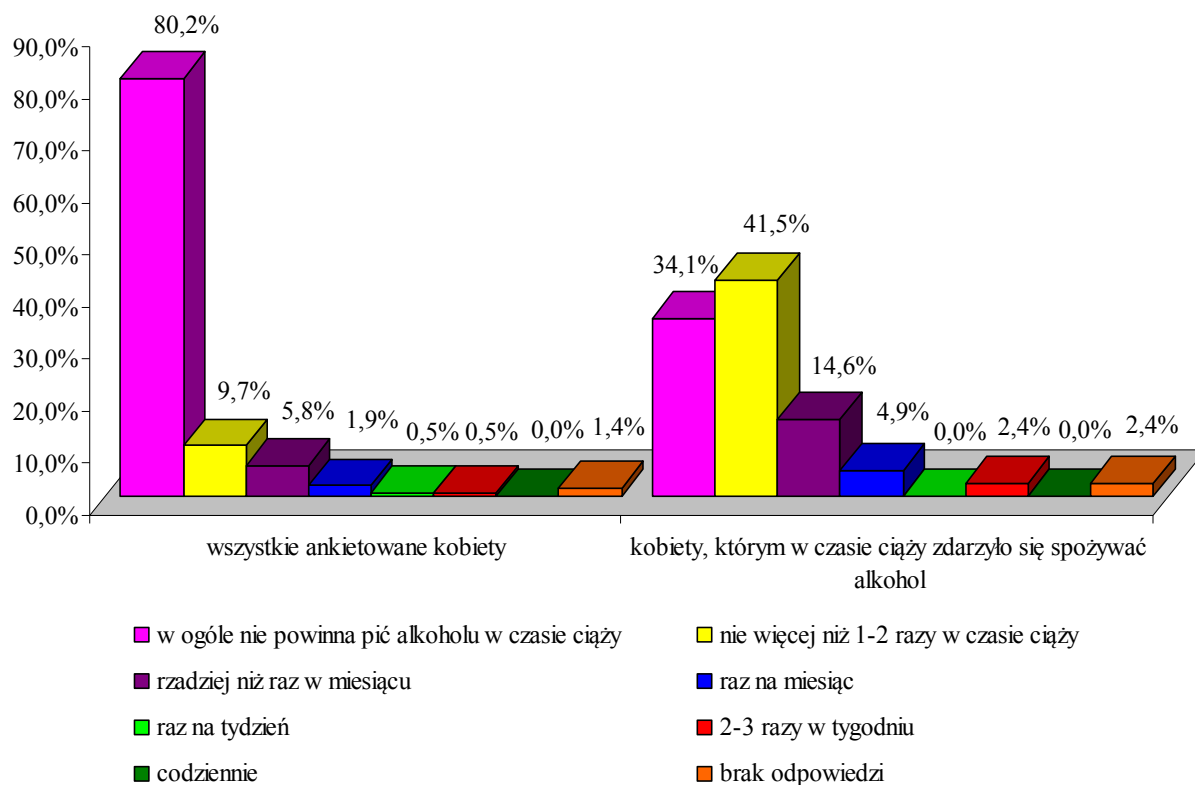
Jednym z celów badania było poznanie zdania respondentów na temat tak zwanej „bezpiecznej ilości alkoholu”, czyli dawki alkoholu, którą może wypić kobieta w ciąży bez szkody dla rozwijającego się płodu. Zdecydowana większość, bo 79,7% kobiet odpowiedziało, że nie ma bezpiecznej dawki, jednak znaczny odsetek badanych, bo 16,4% za bezpieczną dawkę uznał 1 porcję alkoholu (małe piwo/lampkę wina/kieliszek wódki/1 drink), 1,9% dopuszcza wypicie 2 porcji alkoholu bez szkody dla płodu. **Z kolei przypadku kobiet, które zadeklarowały, że w czasie ciąży spożywały alkohol, ponad połowa z nich jest zdania, że 1 porcja alkoholu nie stanowi zagrożenia dla płodu.**

Jaka jest Pani zdaniem bezpieczna ilość alkoholu, którą może wypić kobieta w ciąży bez szkody dla rozwijającego się płodu?

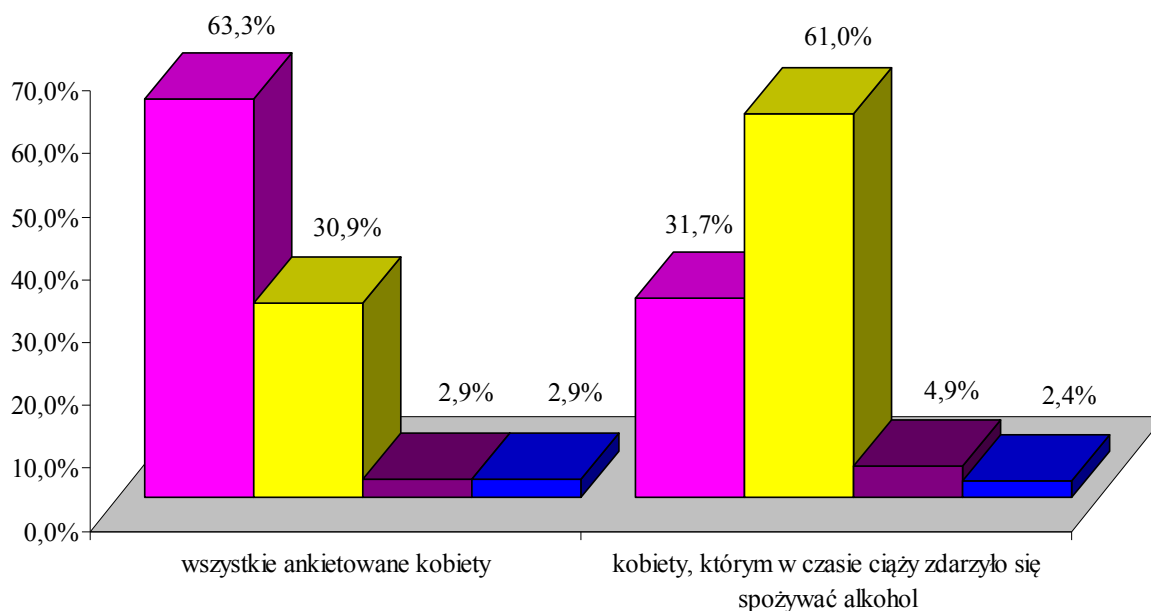
Na pytanie jak często kobieta w ciąży może pić alkohol bez szkody dla dziecka, większość respondentek (80,2%) odpowiedziała, że przyszła matka w ogóle nie powinna pić alkoholu. Trzeba jednak zaznaczyć, że spory odsetek badanych (9,7%) dopuszcza picie alkoholu bez szkody dla płodu 1-2 razy w czasie ciąży, a 5,8% - raz w miesiącu. **Należy podkreślić znaczącą różnicę w podejściu do tej kwestii, jeśli chodzi o odpowiedzi kobiet, które zadeklarowały, że w ciąży piły alkohol – 41,5% z nich dopuszcza picie alkoholu bez szkody dla płodu 1-2 razy w czasie ciąży, a 14,6% - raz w miesiącu.**

Jak często Pani zdaniem kobieta w ciąży może pić alkohol bez szkody dla rozwijającego się płodu?

Z badania wynika, że prawie wszystkie respondentki (97,1%) mają świadomość, że alkohol wypity przez kobietę przedostaje się do organizmu płodu, przy czym 63,3% uważa, że po wypiciu alkoholu jego stężenie jest takie samo we krwi matki i płodu, ale znaczna część (30,9%) badanych jest zdania, że nie przedostaje się on do krwi płodu w takim samym stężeniu. **W przypadku odpowiedzi kobiet, które deklarowały, że w ciąży piły alkohol, te proporcje są odwrotne – 31,7% z nich uważa, że po wypiciu alkoholu jego stężenie jest takie samo we krwi matki i płodu, a 61% respondentek jest zdania, że nie przedostaje się on do krwi płodu w takim samym stężeniu.**

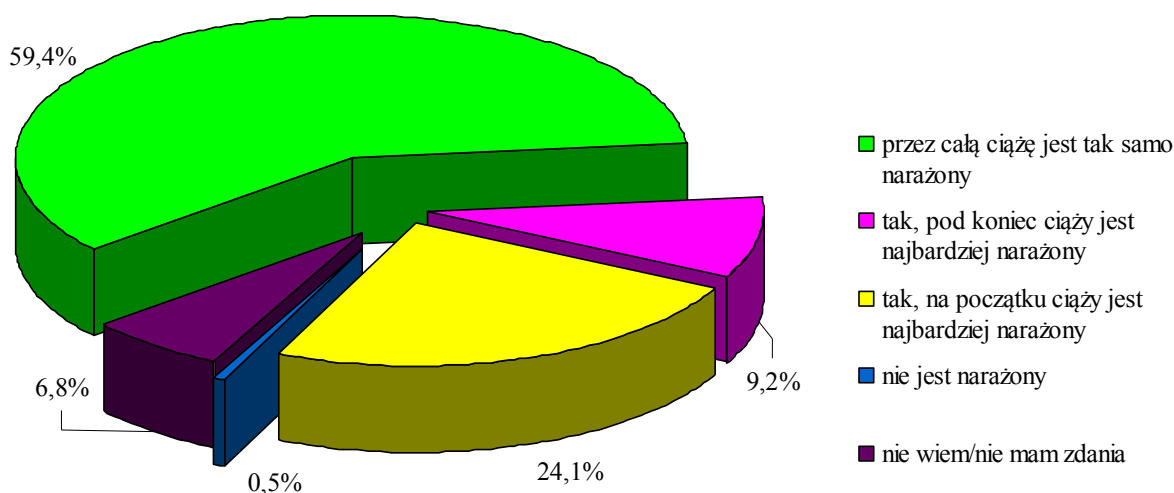
Czy Pani zdaniem alkohol wypity przez ciężarną przedostaje się do organizmu płodu?

- tak, i stężenie po wypiciu jest takie samo we krwi matki i płodu
- tak, ale stężenie po wypiciu jest we krwi płodu mniejsze niż we krwi matki
- nie, alkohol nie przedostaje się do organizmu płodu
- brak odpowiedzi

Przy okazji odpowiedzi na inne z pytań 15,5% badanych stwierdziło, że łożysko płodu może w niektórych przypadkach zatrzymywać alkohol i dzięki temu może on nie przedostawać się do krwi dziecka, a 2,9% respondentek stwierdziło, że łożysko w stu procentach chroni dziecko przed wypitym przez matkę alkoholem.

**Czy Pani zdaniem płód jest narażony na szkodliwe działanie alkoholu?
Jeśli tak to w jakim okresie najbardziej?**

Na pytanie o opinię na temat tego, w którym okresie ciąży płód jest najbardziej narażony na działanie alkoholu, większość, bo 59,4% odpowiedziała, że przez całą ciążę płód jest tak samo narażony, prawie ¼ z nich wskazała początkowy okres ciąży, a 9,2% koniec ciąży.

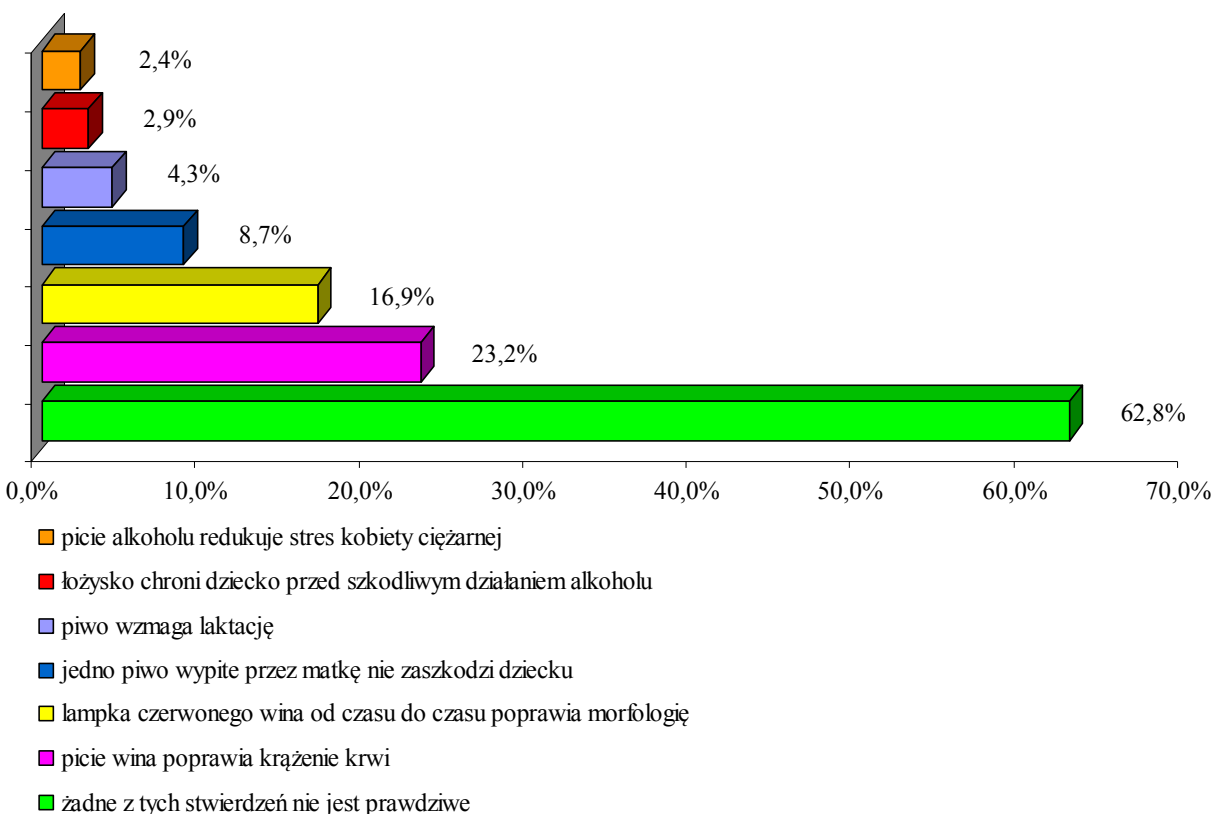
W niniejszym badaniu pytano również o możliwe dla płodu konsekwencje picia alkoholu przez matkę. Najczęściej wymienianymi skutkami było wystąpienie płodowego zespołu alkoholowego (78,3% odpowiedzi twierdzących, 1,4% odpowiedzi przeczących) i poronienie (79,7% odpowiedzi twierdzących, 5,8% przeczących), najmniej respondentek wskazywało na śmierć płodu w łonie matki (62,3% odpowiedzi twierdzących, 5,8% przeczących).

Respondentki zostały również poproszone o wskazanie, które narządy dziecka są najbardziej narażone na uszkodzenie. Ponad połowa badanych (51,7%) nie była w stanie wskazać konkretnego narządu, natomiast 42,5% kobiet wskazało mózg dziecka jako narząd najbardziej narażony na uszkodzenie w wyniku picia alkoholu przez matkę.

Na pytanie o możliwość wypicia kieliszka czerwonego wina przez kobietę w ciąży 16,9% badanych kobiet odpowiedziało, że jest on wskazany, bo poprawia morfologię krwi, kolejne 9,2% badanych stwierdziło, że kieliszek wina nie jest szkodliwy dla płodu. **Łącznie ponad 26% respondentek nie dostrzega zagrożenia związanego wypiciem kieliszka wina podczas ciąży, a 1/6 badanych uważa wręcz takie zachowanie za pozytywne.**

W kwestionariuszu badawczym poproszono respondentki o potwierdzenie prawdziwości niektórych obiegowych stwierdzeń związanych ze spożywaniem alkoholu. Podobnie jak w powyżej - 16,9% kobiet stwierdziło, że lampka czerwonego wina wypita od czasu do czasu poprawia morfologię krwi, a prawie 1/4 wskazała że picie wina poprawia krążenie krwi. Znaczny odsetek kobiet (8,7%) odpowiedział, że jedno piwo wypite przez matkę nie zaszkodzi dziecku.

Które z powyższych twierdzeń jest według Pani prawdziwe?

Nieco inny rozkład odpowiedzi można zaobserwować jeśli weźmiemy pod uwagę opinie kobiet, które wcześniej deklarowały, że spożywały alkohol w czasie ciąży:

- 41,5% z nich (o 18,3% więcej niż ogół respondentek) wskazało że picie wina poprawia krążenie krwi;
- prawie 1/3 (12,4% więcej) stwierdziła, że lampka czerwonego wina wypita od czasu do czasu poprawia morfologię krwi;
- ¼ z nich (15,7% więcej) odpowiedziała, że jedno piwo wypite przez matkę nie zaszkodzi dziecku;

– 14,6 % z nich było zdania, że piwo wzmacnia laktację (to o 10,3% więcej od ogółu badanych kobiet).

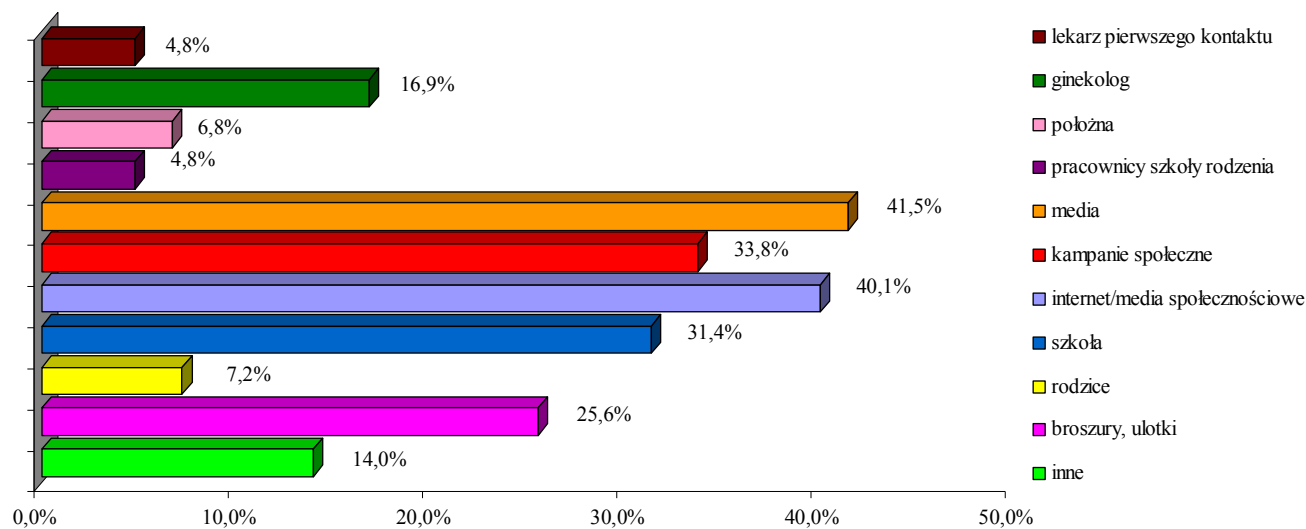

Na pytanie o to, jaki rodzaj alkoholu jest najbardziej szkodliwy dla płodu, większość badanych (54,1%) wskazała wódkę, 41,1% nie potrafiła wskazać konkretnego rodzaju alkoholu („alkohol jest szkodliwy, ale nie wiem, który najbardziej”), a 2,9% respondentek odpowiedziało że żaden alkohol nie jest szkodliwy w małych dawkach.

4.5. Wiedza na temat FAS

W badaniu zapytano respondentki o źródło informacji na temat alkoholowego zespołu płodowego (FAS). Można było wybrać kilka odpowiedzi. Najczęściej wskazywanym źródłem informacji o FAS były media tradycyjne (41,5%), internet (40,1%), kampanie społeczne (33,8%) i szkoła (31,4%). Stosunkowo niewielki odsetek kobiet, bo 6,8% wskazuje położną jako źródło swojej wiedzy o FAS, a jeszcze mniej, bo 4,8% - lekarza pierwszego kontaktu.

Jakie było źródło, w którym zetknęła się Pani z informacjami na temat FAS?

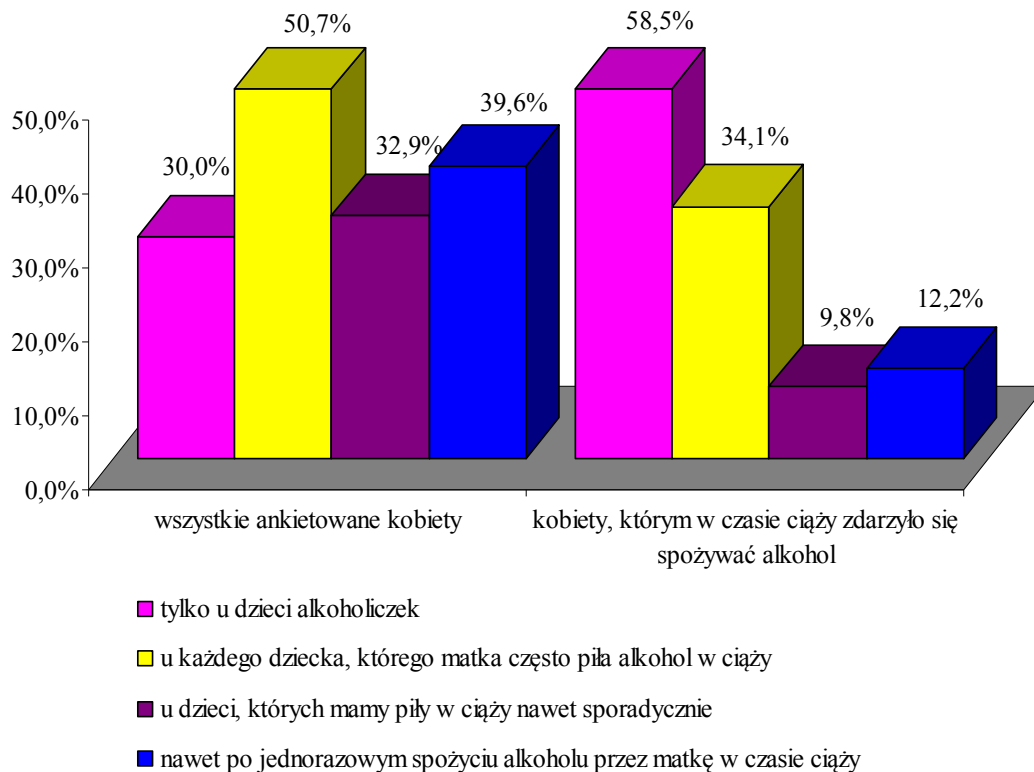

Respondentki zapytane o ryzyko wystąpienia alkoholowego zespołu płodowego w większości (50,7%) odpowiadały, że FAS może wystąpić u każdego dziecka, którego matka piła w czasie ciąży, 39,6% badanych było zdania, że FAS może wystąpić nawet po jednorazowym spożyciu alkoholu przez kobietę w ciąży, z kolei aż 30% kobiet uważało, że FAS grozi tylko dzieciom alkoholiczek.

Jeśli natomiast weźmiemy pod uwagę odpowiedzi kobiet, które zadeklarowały, że spożywały alkohol w czasie ciąży, rozkład odpowiedzi będzie znacząco różny w porównaniu z ogółem respondentek:

- tylko nieco ponad 1/3 z matek, które przyznały się do picia (16,6% mniej od ogółu badanych kobiet), wskazała że FAS może wystąpić u każdego dziecka, którego matka piła w czasie ciąży;
- jedynie 12,2% z nich (27,4% mniej) było zdania, że FAS może wystąpić nawet po jednorazowym spożyciu alkoholu przez kobietę w ciąży;
- 9,8% (czyli 23,1% mniej) było zdania, że FAS może wystąpić u dzieci, których matki piły sporadycznie;
- z kolei aż 58,5% pijących matek uważało, że FAS grozi tylko dzieciom alkoholiczek (to o 28,5% więcej niż w przypadku ogółu respondentek).

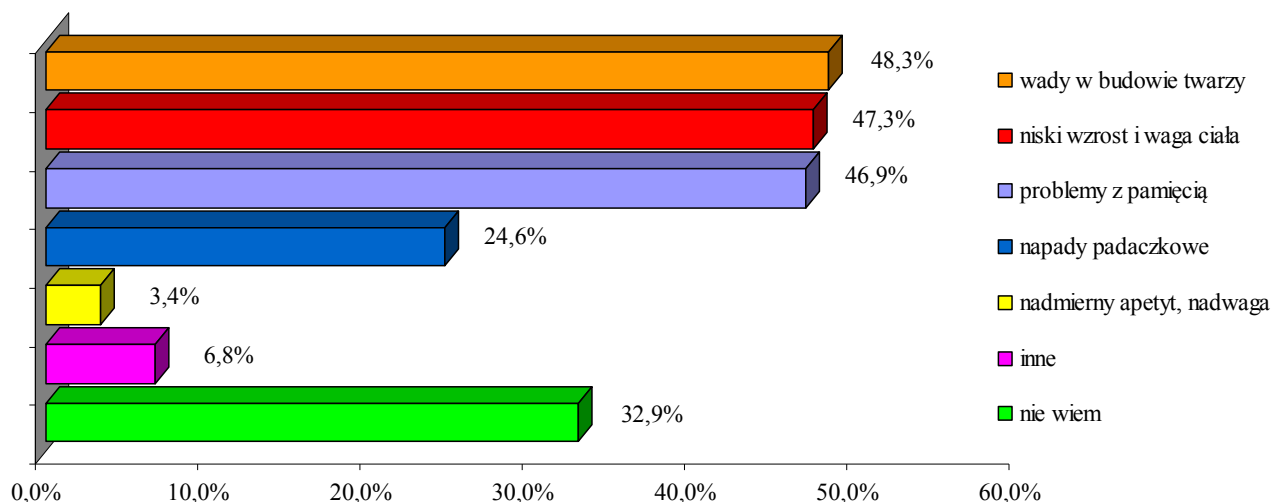
Pani zdaniem alkoholowy zespół płodowy /FAS/ może wystąpić

Zdaniem respondentek problemy osób dotkniętych FAS spowodowane są głównie uszkodzeniem mózgu – takiego zdania było 42,5% kobiet. 20,8% badanych upatrywało przyczyn problemów w negatywnych przeżyciach w rodzinie alkoholowej, zaś aż 32,4% nie było w stanie wskazać przyczyn problemów osób z FAS.

W odpowiedzi na pytanie co zdaniem respondentek może wskazywać na FAS (można było zaznaczyć kilka odpowiedzi), prawie połowa badanych podała takie objawy jak wady w budowie twarzy (48,3%), niski wzrost i wagę ciała (47,3%) i problemy z pamięcią (46,9%). ¼ badanych uznała napady padaczkowe za objaw FAS, zaś prawie 1/3 nie potrafiła wskazać jakichkolwiek objawów FAS.

Co Pani zdaniem może wskazywać na FAS?

4.6. Dostrzeżone korelacje

Korelacja między dwoma zmiennymi jest miarą siły (stopnia) liniowego związku między tymi zmiennymi.

Analizując wyniki badania zaobserwowano następujące korelacje pomiędzy odpowiedziami na poszczególne pytania:

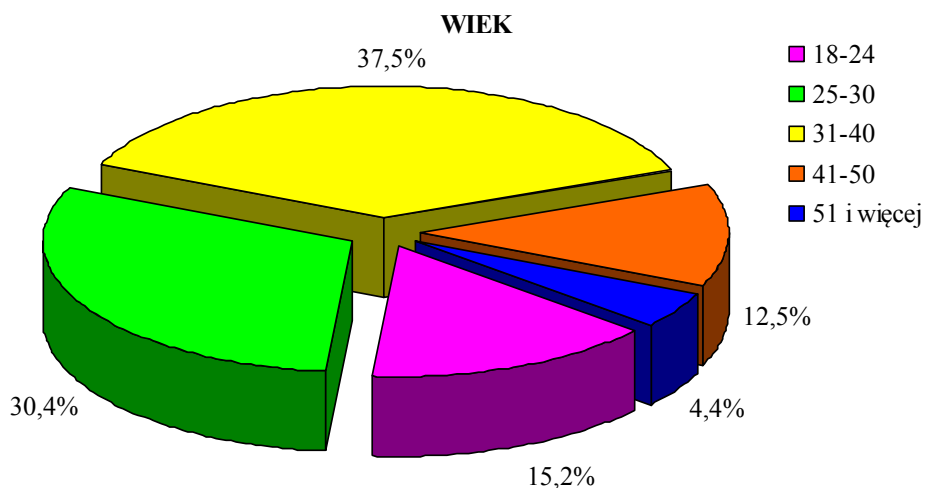
- **silna korelacja** ($r = 0,74$) pomiędzy zadeklarowaną częstością wypijanego alkoholu podczas ciąży, a opinią na temat wpływu na płód niewielkich ilości alkoholu wypijanego przez ciężarną kobietę (pytanie C i 3 kwestionariusza);
- **silna korelacja** ($r = 0,71$) pomiędzy zadeklarowaną ilością wypijanego jednorazowo alkoholu podczas ciąży, a opinią na temat „bezpiecznej ilości alkoholu”, którą może wypić kobieta w ciąży (pytanie D i 4 kwestionariusza);
- **silna korelacja** ($r = 0,64$) pomiędzy wskazaną ilością wypijanego jednorazowo alkoholu podczas ciąży, a opinią na temat wpływu na płód niewielkich ilości alkoholu pitego przez kobietę w ciąży (pytanie D i 3 kwestionariusza);
- **średnia korelacja** ($r = 0,58$) pomiędzy zadeklarowaną częstością wypijanego alkoholu podczas ciąży, a opinią na temat wpływu picia alkoholu przez kobietę w ciąży na jej zdrowie (pytanie C i 13 kwestionariusza);

- średnia korelacja ($r = 0,57$) pomiędzy wskazaną ilością wypijanego jednorazowo alkoholu podczas ciąży, a opinią na temat tego, jak często kobieta w ciąży może pić alkohol bez szkody dla płodu (pytanie D i 5 kwestionariusza);
- średnia korelacja ($r = 0,55$) pomiędzy zadeklarowaną częstością wypijanego alkoholu podczas ciąży, a opinią na temat „bezpiecznej ilości alkoholu”, którą może wypić kobieta w ciąży (pytanie C i 4 kwestionariusza);
- średnia korelacja ($r = 0,51$) pomiędzy zadeklarowaną częstością wypijanego alkoholu podczas ciąży, a opinią na temat tego, jak często kobieta w ciąży może pić alkohol bez szkody dla płodu (pytanie C i 5 kwestionariusza);
- średnia korelacja ($r = 0,51$) pomiędzy wskazaną ilością wypijanego jednorazowo alkoholu podczas ciąży, a opinią na temat wpływu picia alkoholu przez kobietę w ciąży na jej zdrowie (pytanie D i 13 kwestionariusza).

Nie zaobserwowano istotnych korelacji pomiędzy piciem w ciąży a takimi danymi demograficznymi jak wiek, wykształcenie, liczba posiadanych dzieci (maksymalna korelacja - 0,10 dla wieku)

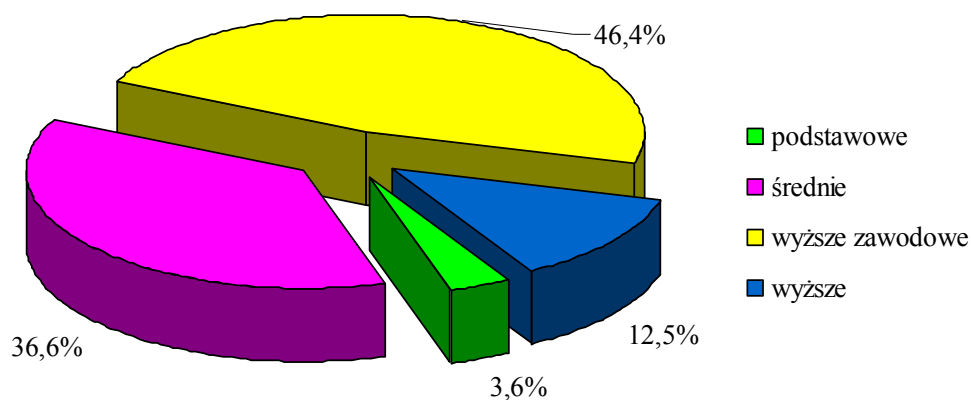
4. Wyniki badań – mężczyźni

5.1. Charakterystyka badanej grupy

Najliczniejszą grupę spośród badanych stanowili mężczyźni w przedziale wiekowym 31-40 lat (37,5%), następnie mężczyźni w wieku 25-30 lat (30,4%). Najmłodsi panowie (18-24 lat) stanowili 15,2% badanych, a 12,5% - mężczyźni w wieku 41-50 lat. Najmniej liczną grupę stanowili panowie w wieku powyżej 51 lat (4,4%). Mężczyźni w wieku do 30 lat stanowi więc 45,6% badanej grupy, a mężczyźni po 30 roku życia – 54,4%.

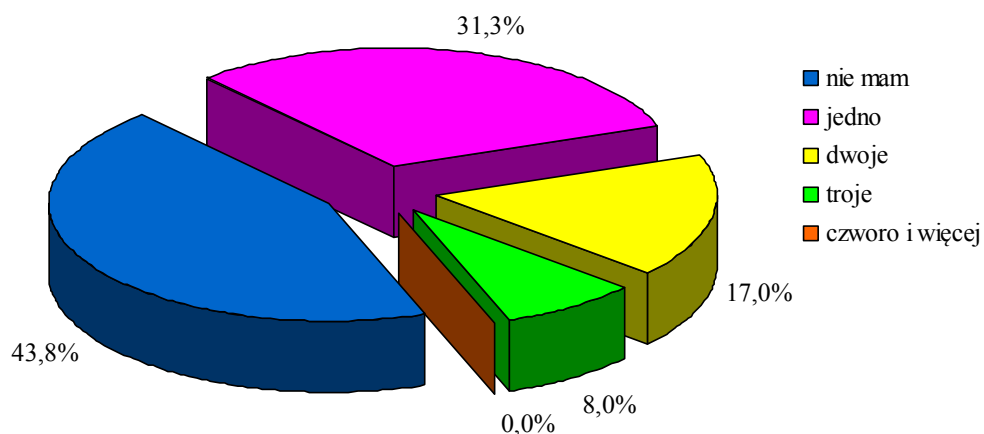
WYKSZTAŁCENIE

Wśród badanych najliczniejszą grupę (46,4%) reprezentowali panowie z wykształceniem wyższym zawodowym (licencjat, inżynier) następnie z wykształceniem średnim – 36,6%, i wyższym – 12,5%. Wykształcenie podstawowe posiadało 3,6% respondentów.

Posiadanie dzieci

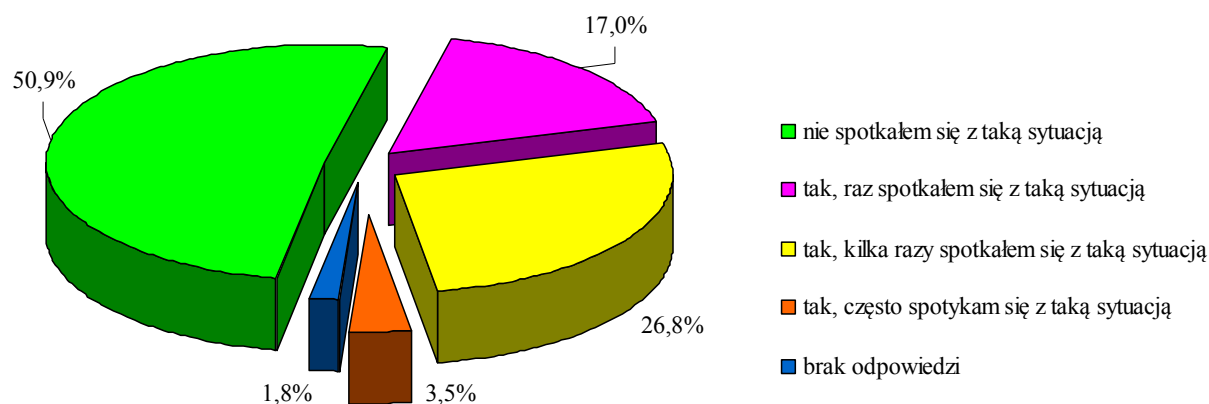
LICZBA DZIECI

31,3% badanych posiada 1 dziecko, dwoje dzieci - 17%; do posiadania trojga dzieci przyznało się 8% respondentów.

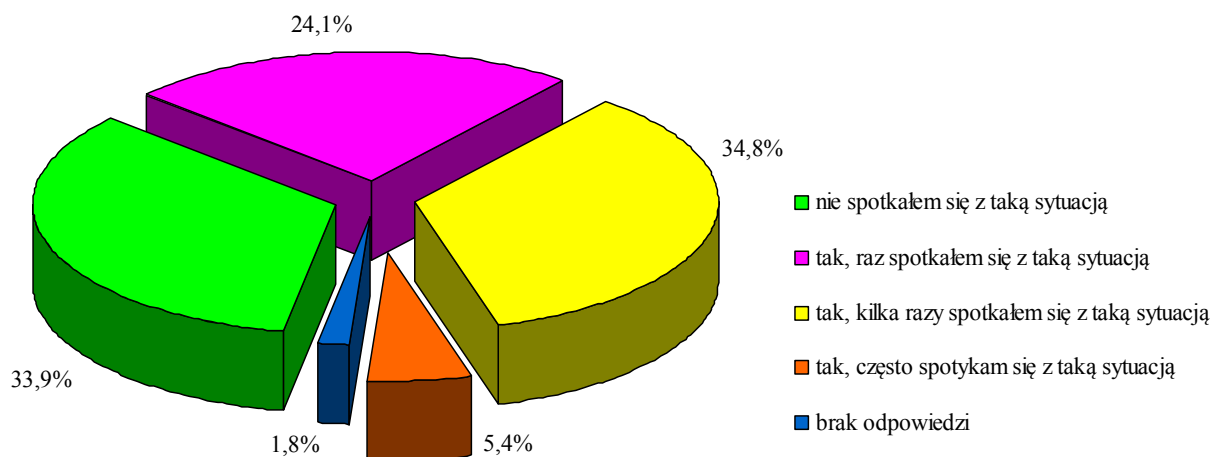
5.2. Przyzwolenie na picie alkoholu podczas ciąży

Czy spotkał się Pan z sytuacją, w której kobieta w ciąży była namawiana do picia alkoholu?

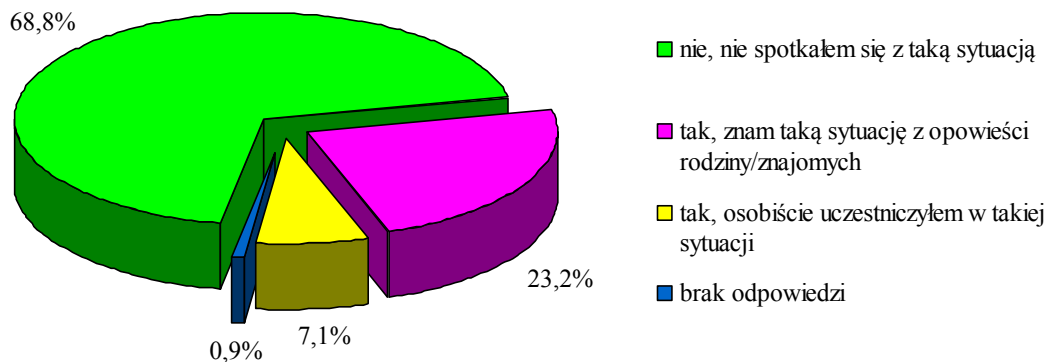
Prawie połowa (47,3%) respondentów miała do czynienia z sytuacją, w której kobieta w ciąży była namawiana do picia alkoholu – ponad 1/4 badanych zetknęła się kilka razy z taką sytuacją, 17% zapamiętała jeden taki przypadek, 3,5% mężczyzn często spotyka się z taką sytuacją.

Czy spotkał się Pan z sytuacją, w której kobieta w ciąży piła alkohol?

Znacząca większość badanych, bo aż 64,3% przypomina sobie sytuację, w której kobieta w ciąży piła alkohol – przy czym 34,8% kilka razy spotkała się z taką sytuacją, 24,1% przypomina sobie jeden taki przypadek, a 5,4% respondentów było częstym świadkiem picia alkoholu przez ciężarną.

Czy spotkał się Pan z sytuacją, w której lekarz zezwalał ciężarnej kobiecie na wypicie od czasu do czasu alkoholu, np. kieliszka czerwonego wina?

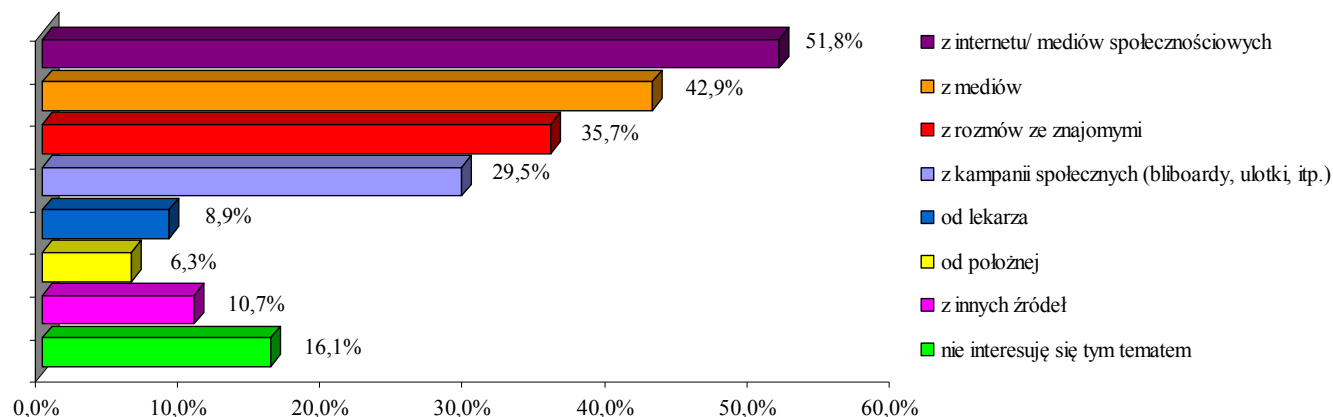
Na pytanie „Czy spotkał się Pan z sytuacją, w której lekarz zezwalał na wypicie ciężarnej kobiecie alkoholu, np. kieliszka czerwonego wina?” znaczny odsetek mężczyzn, bo 23,2% odpowiedziało, że zna takie przypadki z opowieści rodziny bądź znajomych, a 7,1% respondentów przyznało, że osobiście uczestniczyło w takiej sytuacji.

5.3. Poglądy i wiedza na temat spożywania alkoholu w czasie ciąży

Z badania poglądów i wiedzy na temat picia alkoholu podczas ciąży wynika, że nieco ponad połowa (50,9%) respondentów jest zdania, że ma wystarczającą wiedzę o wpływie alkoholu na płód, 10,7% uważa, że ma bardzo obszerną wiedzę na ten temat, z drugiej strony jednak ponad ¼ badanych (27,7%) przyznaje się do niewielkiej wiedzy na temat wpływu alkoholu na rozwijający się płód, a 10,7% badanych nie wie nic na ten temat.

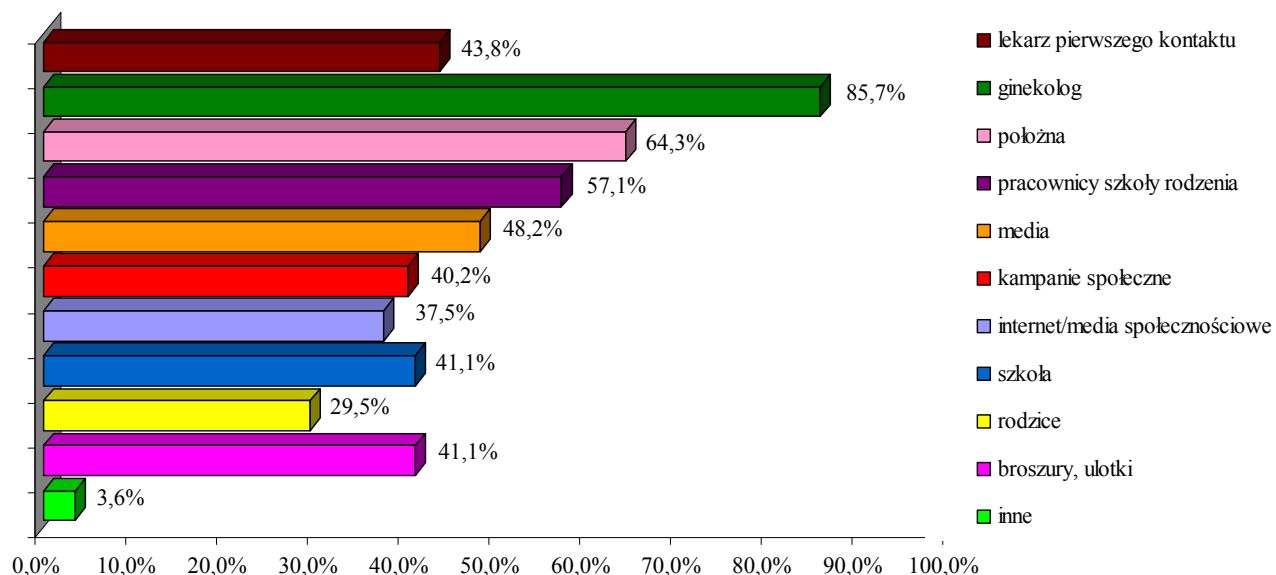
Na pytanie o źródła informacji na temat wpływu alkoholu na płód (można było zaznaczyć kilka odpowiedzi) badani mężczyźni odpowiadali następująco:

INFORMACJE O WPLYWIE ALKOHOLU NA PŁÓD

$\frac{3}{4}$ badanej grupy mężczyzn uznała, że informowanie kobiet na temat ewentualnych skutków picia alkoholu jest bardzo potrzebne. W odpowiedzi na pytanie kto powinien o tym informować (można było wskazać kilka odpowiedzi) badani najczęściej wymieniali ginekologa – 85,7% i położną – 64,3%. Ponad połowa badanych za istotne źródło informacji na ten temat uznała pracowników szkół rodzenia (57,1%).

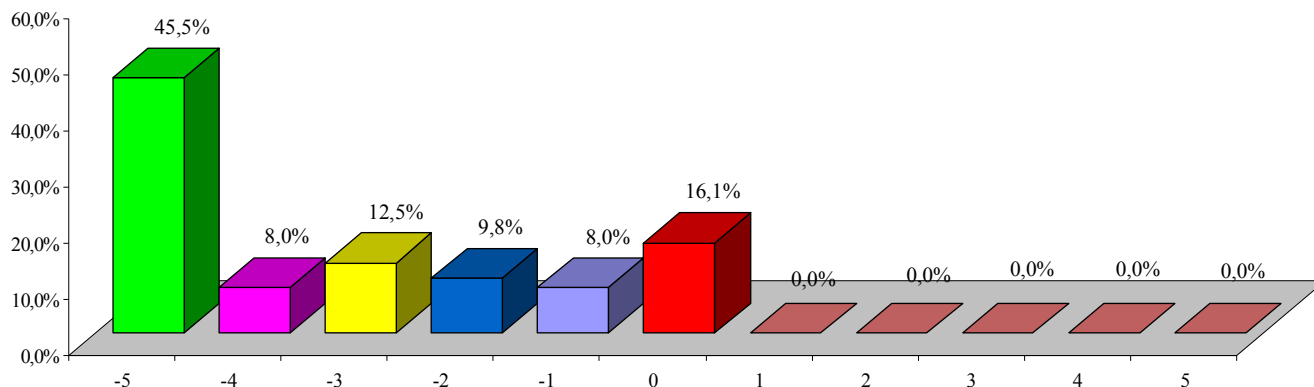
Kto powinien informować kobiety o skutkach picia alkoholu w czasie ciąży?

Respondenci proszeni o ocenę wpływu na płód niewielkich ilości alkoholu wypijanych przez matkę mogli, podobnie jak kobiety, wyrazić swoją opinie na skali od -5 (najbardziej negatywny

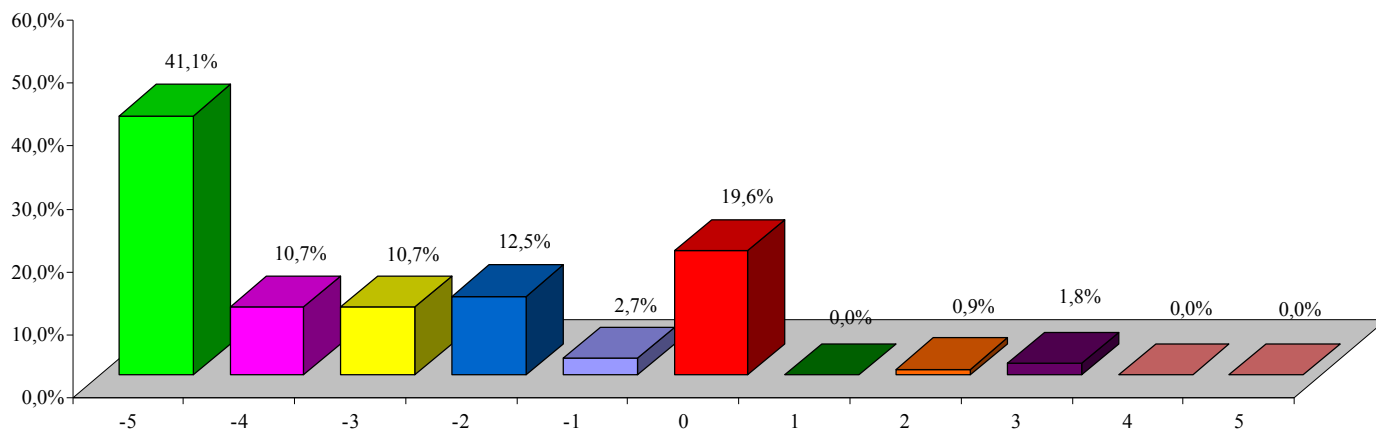
wpływ) do +5 (najbardziej pozytywny). Uzyskano wynik -3,25. Należy jednak zauważyć, że aż 16,1% mężczyzn zaznaczyło „0”, która to wartość oznaczała, że alkohol nie ma wpływu na płód.

Jaki wpływ na płód ma Pana zdaniem picie niewielkich ilości alkoholu przez kobietę w czasie ciąży?

Analizując odpowiedzi respondentów na pytanie o podobnym zakresie możliwych odpowiedzi, a dotyczące wpływu alkoholu na organizm ciężarnej kobiety otrzymano wartość -3,01. Trzeba podkreślić, że aż 1/5 badanych stwierdziła, że alkohol nie ma wpływu na organizm kobiety w ciąży.

Czy według Pana picie alkoholu przez kobiety w ciąży ma wpływ na jej zdrowie? Jeśli tak, to jaki?

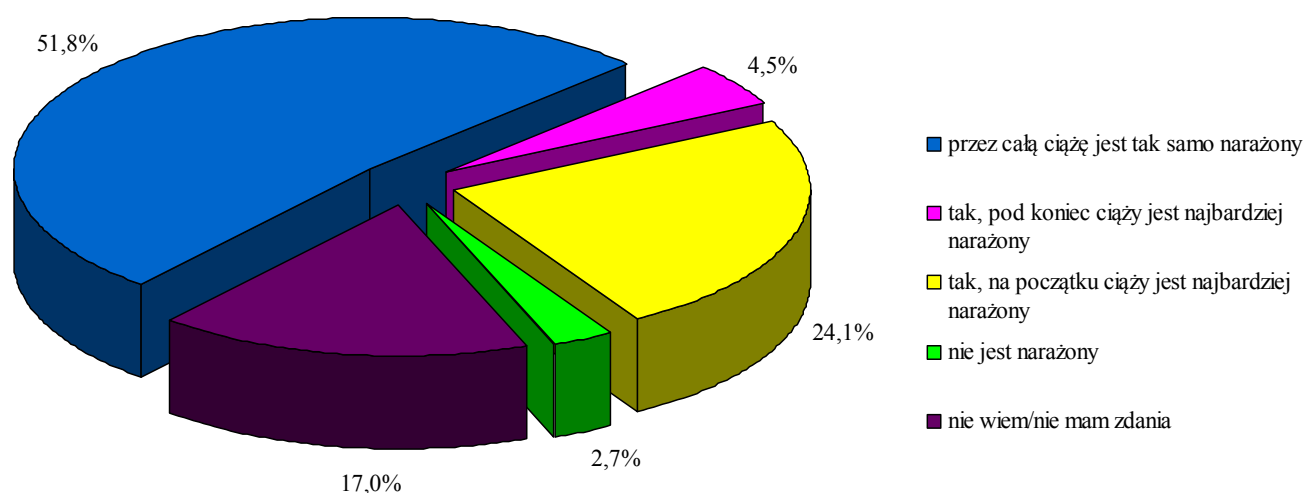

Na pytanie o „bezpieczną ilość alkoholu”, prawie 1/3 badanych (31,3%) wskazała 1 porcję alkoholu (małe piwo/lampkę wina/kieliszek wódki/1 drink), a 3,6% - 2 porcje alkoholu.

Respondenci pytani o to, jak często kobieta w ciąży może pić alkohol bez szkody dla dziecka, w większości (58,9%) odpowiadali, że przyszła matka w ogóle nie powinna pić alkoholu. Warto jednak wskazać, że ¼ badanych dopuszcza picie alkoholu bez szkody dla płodu 1-2 razy w czasie ciąży, a 8% - raz w miesiącu.

88,4% respondentów zdaje sobie sprawę z tego, że alkohol wypity przez kobietę przedostaje się do organizmu płodu, przy czym 60,7% uważa, że po wypiciu alkoholu jego stężenie jest takie samo we krwi matki i płodu, ale znaczna część (27,7%) badanych jest zdania, że nie przedostaje się on do krwi płodu w takim samym stężeniu. Znaczący odsetek, bo 11,6% mężczyzn uważa, że wypity przez matkę alkohol nie przedostaje się do organizmu dziecka, gdyż zostaje on zatrzymany przez łożysko płodu.

**Czy Pana zdaniem płód jest narażony na szkodliwe działanie alkoholu?
Jeśli tak to w jakim okresie najbardziej?**

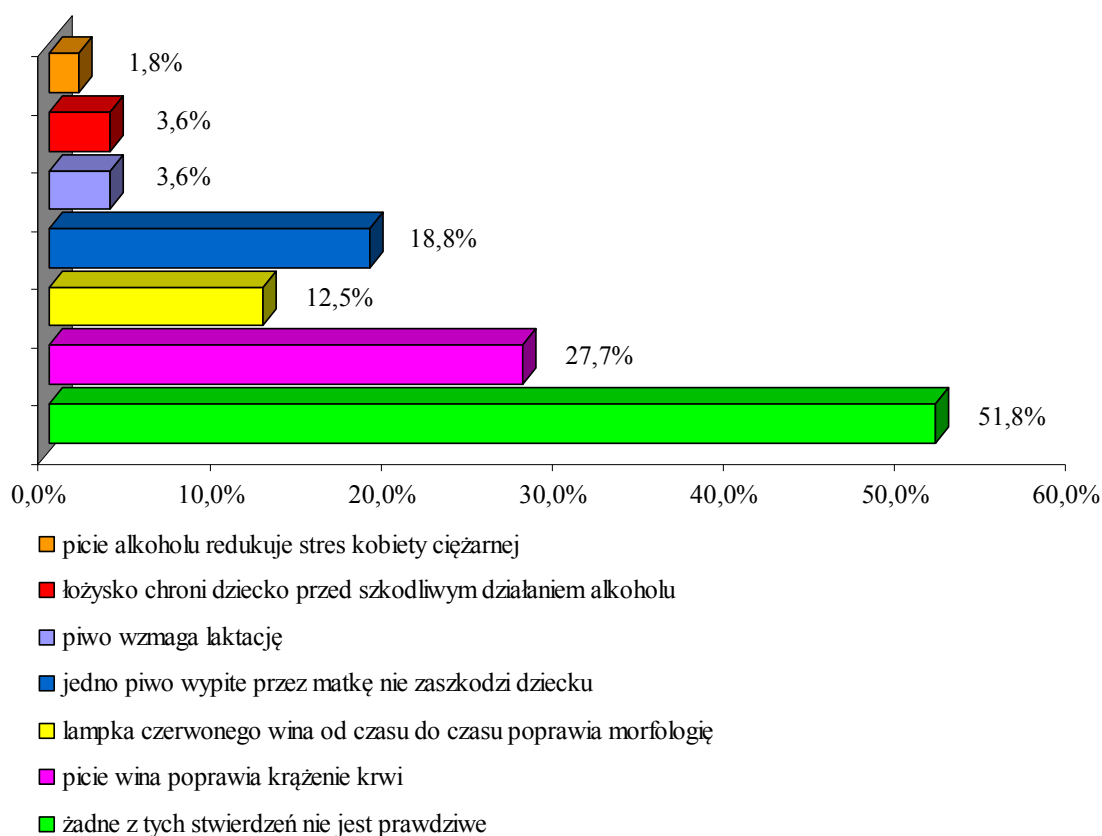
W odpowiedzi na pytanie o to, w którym okresie ciąży płód jest najbardziej narażony na działanie alkoholu, ponad połowa respondentów (51.8%) odpowiedziała, że przez całą ciążę płód jest tak samo narażony, 24,1% wskazało początkowy okres ciąży, a 4,5% koniec ciąży.

Jeśli chodzi o opinie badanych o możliwe dla płodu konsekwencje picia alkoholu, najczęściej wymienianymi skutkami było poronienie (70,5% odpowiedzi twierdzących, 4,5% przeczących), i uszkodzenie mózgu dziecka (63,4% odpowiedzi twierdzących, 3,6% przeczących), najmniej respondentów wskazywało na śmierć płodu w łonie matki (54,5% odpowiedzi twierdzących, 6,3% przeczących).

Połowa respondentów poproszonych o podanie, które narządy dziecka są najbardziej narażone na uszkodzenie nie była w stanie wskazać konkretnego narządu, natomiast 28,6% badanych wskazało, że mózg dziecka jest najbardziej narażony na uszkodzenie w wyniku picia alkoholu przez matkę. **Co ważne 17,9% mężczyzn nie było przekonanych, czy alkohol może uszkadzać narządy płodu („Nie wiem, czy może uszkadzać”)**

Na pytanie o możliwość wypicia kieliszka czerwonego wina przez kobietę w ciąży 13,4% respondentów odpowiedziało, że kieliszek wina jest wskazany, bo poprawia morfologię krwi, a 7,1% badanych stwierdziło ogólnie, że kieliszek wina nie jest szkodliwy dla płodu.

Które z powyższych twierdzeń jest według Pana prawdziwe?

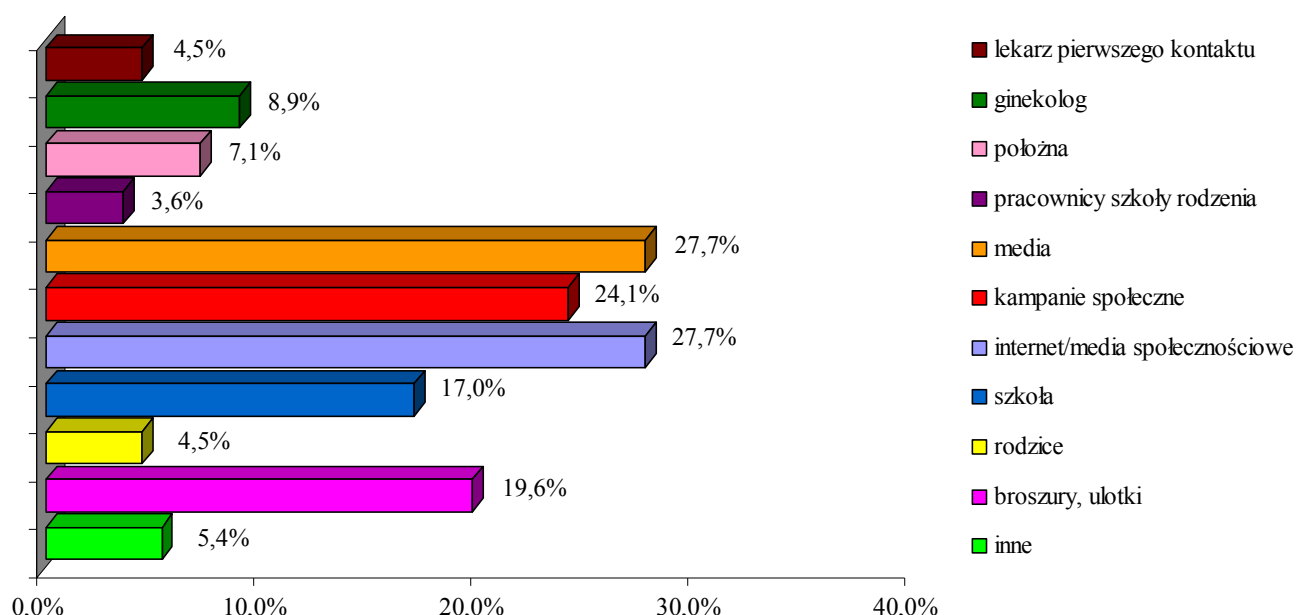

Jeśli chodzi o potwierdzenie prawdziwości niektórych obiegowych stwierdzeń związanych ze spożywaniem alkoholu, ponad ¼ badanych wskazała że picie wina poprawia krążenie krwi, a 18,8% odpowiedziało, że jedno piwo wypite przez matkę nie zaszkodzi dziecku. 12,5% respondentów stwierdziło, że lampka czerwonego wina wypita od czasu do czasu poprawia morfologię krwi.

Na pytanie o to, jaki rodzaj alkoholu jest najbardziej szkodliwy dla płodu prawie połowa badanych (45,5%) nie potrafiła wskazać konkretnego rodzaju alkoholu, niewiele mniej, bo 42% wskazało wódkę. Zastanawiający może być fakt, iż 10,7% respondentów było zdania, że żaden alkohol nie jest szkodliwy w małych dawkach.

5.4. Wiedza na temat FAS

Jakie było źródło, w którym zetknął się Pan z informacjami na temat FAS?

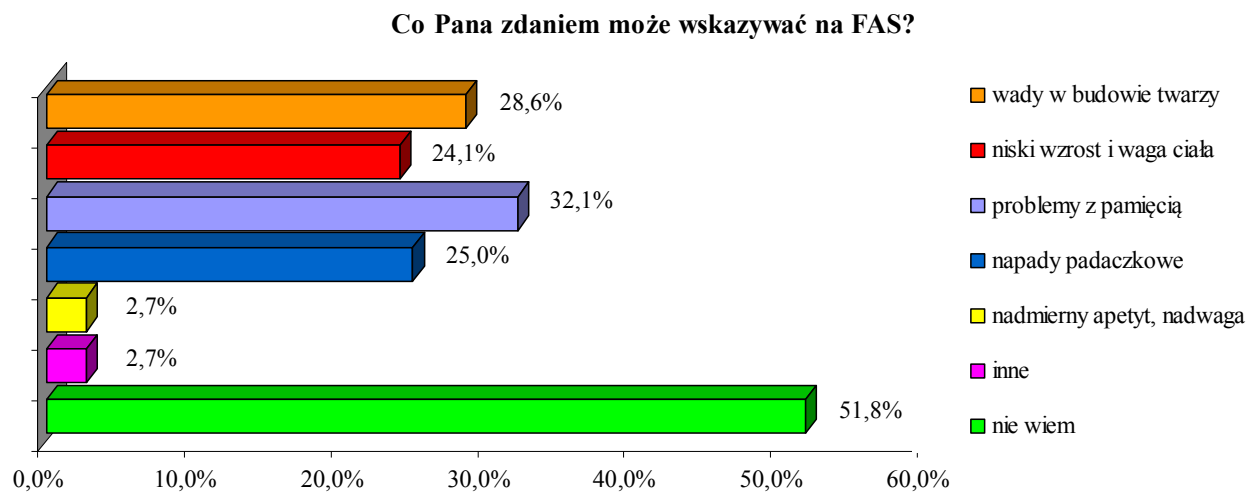

Podobnie jak w przypadku kobiet, zapytano respondentów o źródło informacji na temat alkoholowego zespołu płodowego (FAS). Można było wybrać kilka odpowiedzi. Najczęściej wskazywanym źródłem informacji o FAS były media tradycyjne oraz internet (po 27,7%), na dalszych miejscach znalazły się kampanie społeczne (24,1%), broszury i ulotki (19,6%) oraz szkoła (17%).

W jednym z pytań badani poproszeni zostali o ocenę ryzyka wystąpienia alkoholowego zespołu płodowego (można było zaznaczyć kilka odpowiedzi). 43,8% było zdania, że FAS może wystąpić u każdego dziecka, którego matka piła w czasie ciąży. Należy podkreślić, że aż 29,5% respondentów wyraziło opinię, że FAS grozi tylko dzieciom alkoholiczek.

Zdaniem badanych, problemy osób dotkniętych FAS spowodowane są głównie uszkodzeniem mózgu – tak odpowiedziało ¼ respondentów (25,9%), niewiele mniej, bo 22,3% mężczyzn

wskazało na negatywne przeżycia w rodzinie alkoholowej, zaś aż prawie połowa (49,1%) nie była w stanie wskazać przyczyn problemów osób z FAS.

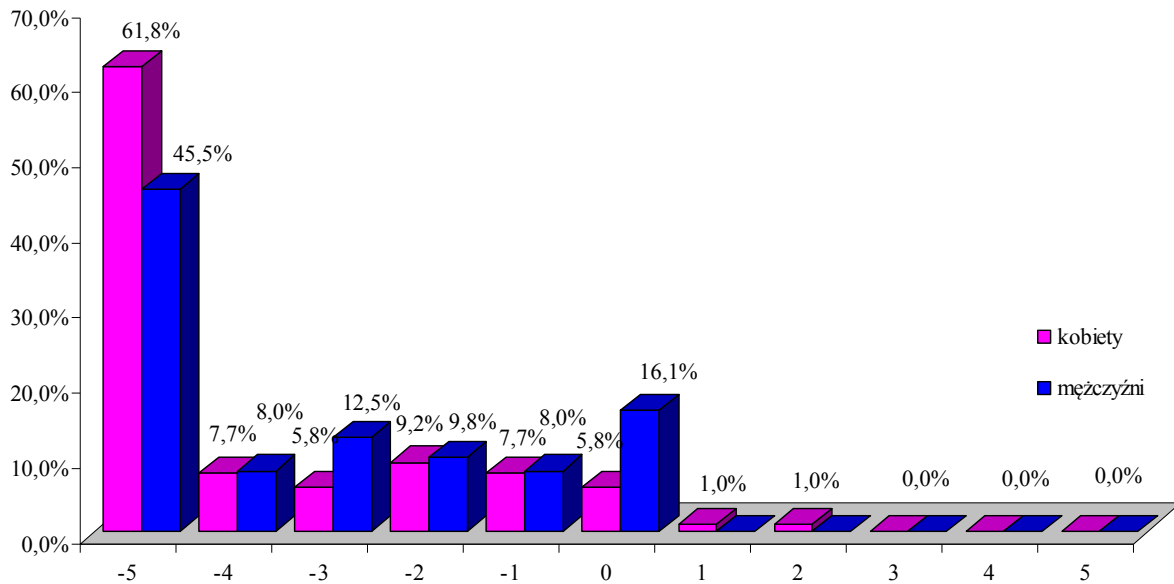
W odpowiedzi na pytanie co zdaniem badanych może wskazywać na FAS (można było zaznaczyć kilka odpowiedzi), prawie 1/3 respondentów wskazała problemy z pamięcią, na dalszych miejscach wymieniano takie objawy, jak wady w budowie twarzy (28,6%), napady padaczkowe – 25%, niski wzrost i wagę ciała – 24,1%. **Ponad połowa badanych nie potrafiła wskazać jakichkolwiek objawów FAS.**

6. Porównanie wyników badań kobiet i mężczyzn

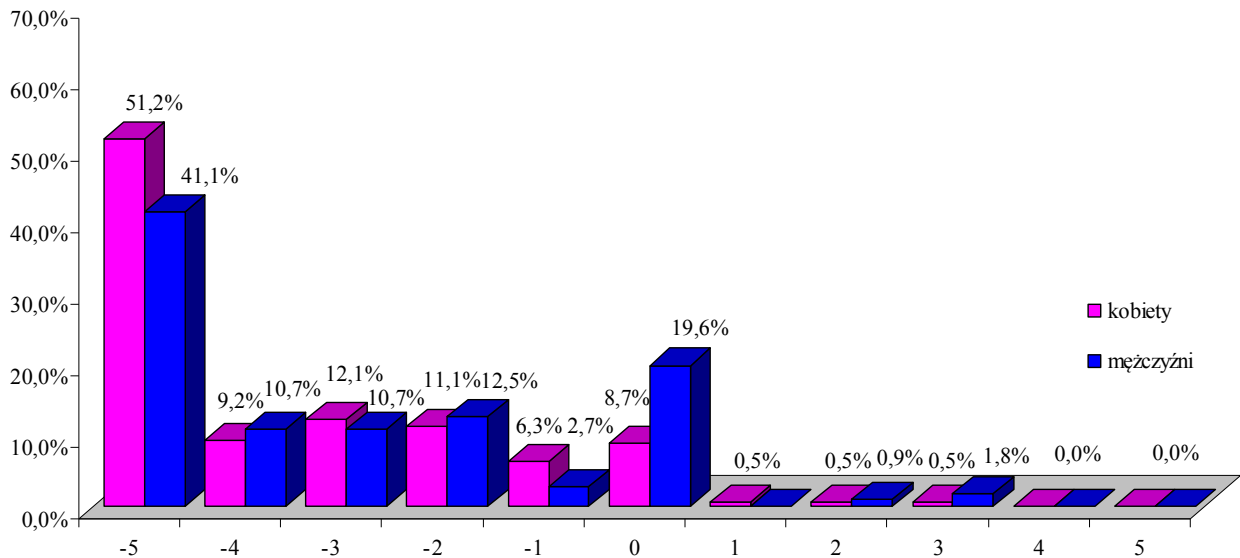
Z niniejszego badania wynika, że mężczyźni są bardziej liberalni jeśli chodzi o podejście do spożywania alkoholu przez kobietę w ciąży, niż badana populacja kobiet (nie dotyczy to kobiet, które zadeklarowały, że piły alkohol w czasie ciąży).

Szczególnie widoczne jest to, gdy przeanalizujemy odpowiedzi na pytania odnośnie wpływu alkoholu na płód oraz na samą kobietę. Przypomnijmy, że aż 16,1% mężczyzn było zdania że alkohol nie ma wpływu na płód, a 19,6% badanych stwierdziło, że alkohol nie ma wpływu na organizm kobiety w ciąży. W przypadku kobiet wskaźniki te wyniosły odpowiednio 5,8% i 8,7%.

Jaki wpływ na płód ma Pani/Pana zdaniem picie niewielkich ilości alkoholu przez kobietę w czasie ciąży?

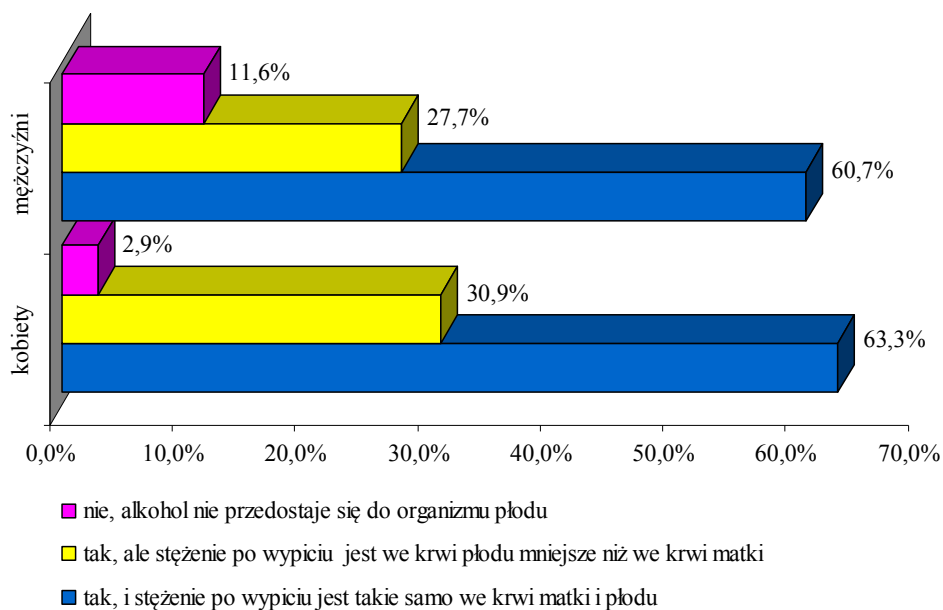

**Czy według Pani/Pana picie alkoholu przez kobiety w ciąży ma wpływ na jej zdrowie?
Jeśli tak, to jaki?**

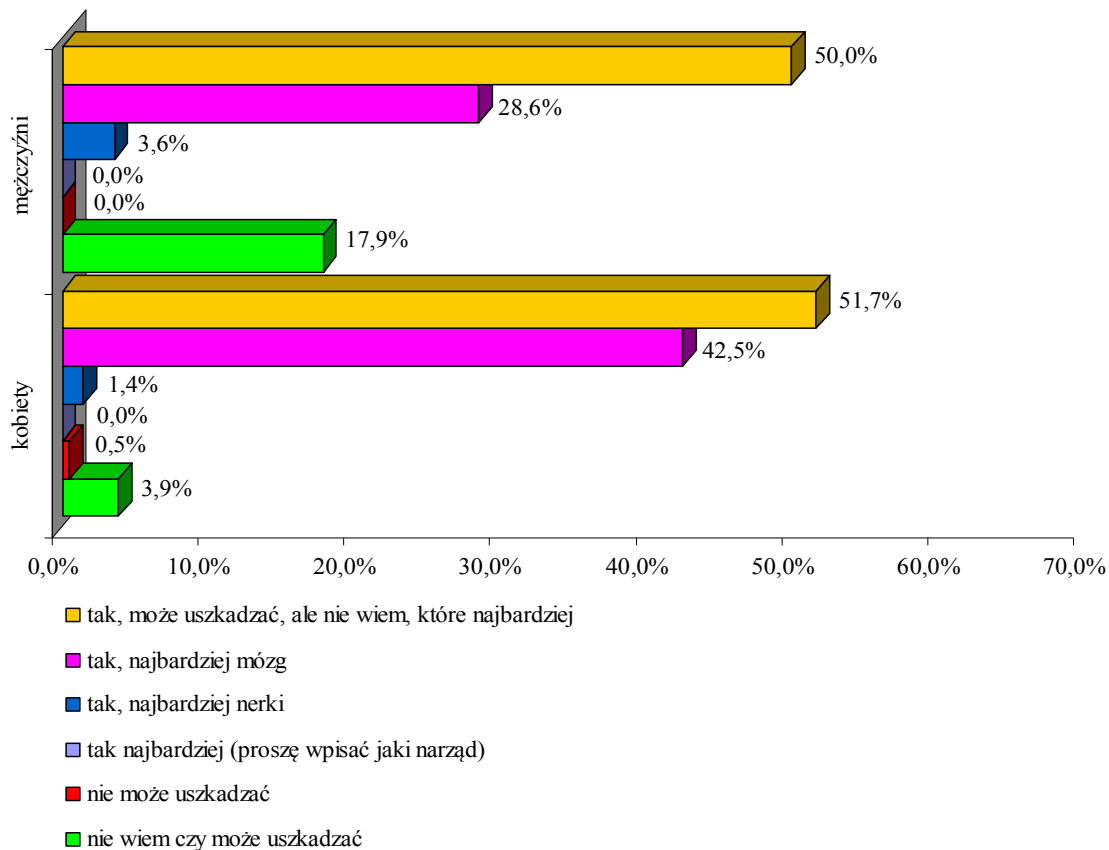
Dużą różnicę widać również w odpowiedziach na pytanie odnośnie przedostawania się alkoholu wypitego przez matkę do organizmu płodu – 11,6% respondentów było zdania, że alkohol nie przedostaje się do organizmu płodu, w przypadku kobiet odsetek ten wyniósł tylko 2,9%

Czy Pani/Pana zdaniem alkohol wypity przez ciążarną przedostaje się do organizmu płodu?

Można również zaobserwować mniejszy poziom wiedzy mężczyzn na temat wpływu alkoholu na płód. Ponad ¼ badanych (27,7%) przyznaje się do niewielkiej wiedzy na temat wpływu alkoholu na rozwijający się płód, a 10,7% badanych deklaruje, że nie wie nic na ten temat, w przypadku kobiet wskaźniki odpowiedzi wynosiły odpowiednio 20,8% i 1,9%.

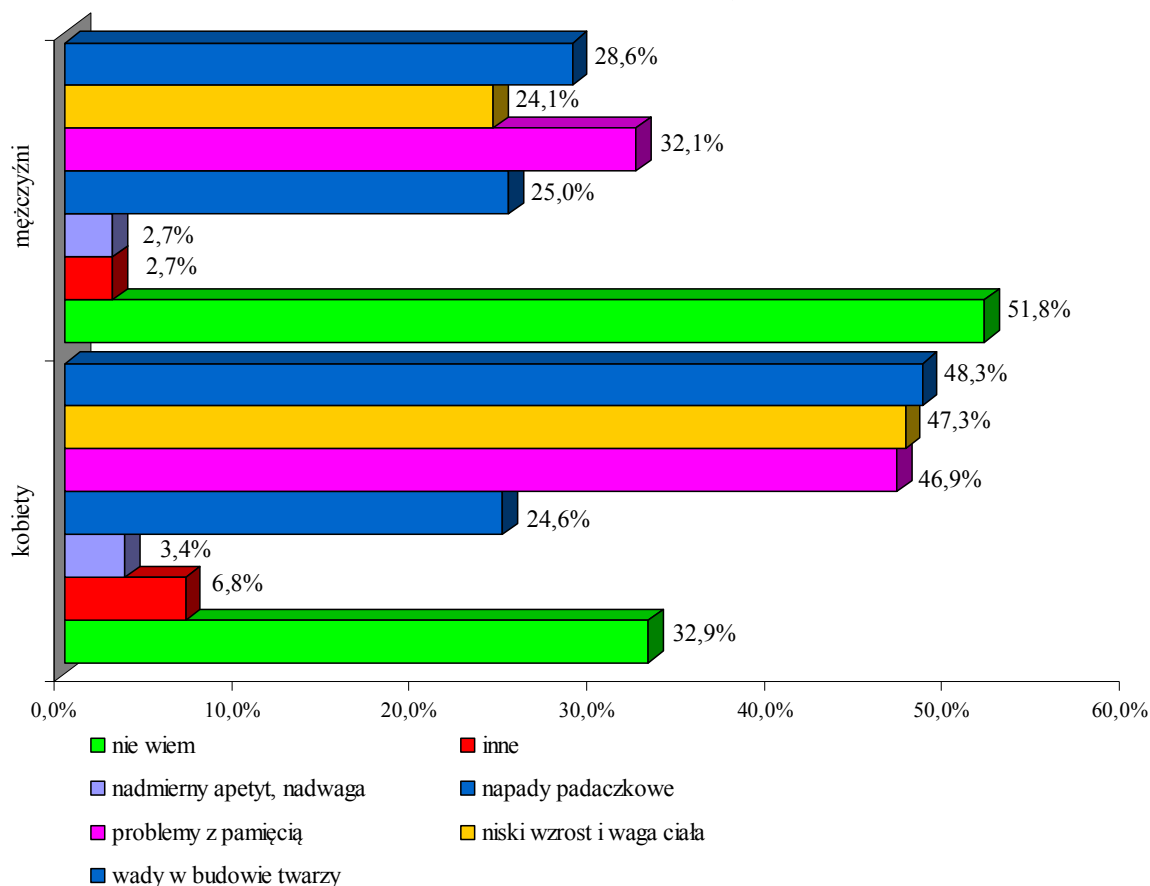
Czy Pani/Pana zdaniem alkohol pity przez kobietę w ciąży może uszkadzać narządy płodu? Jeżeli tak, to które najbardziej?

Na pytanie „Czy Pani/Pana zdaniem alkohol pity przez kobietę w ciąży może uszkadzać narządy płodu?” 17,9% respondentów zaznaczyło odpowiedź „Nie wiem, czy może uszkadzać”, w przypadku kobiet odpowiedzi takiej udzieliło jedynie 3,9% badanych.

Z kolei na pytanie o objawy FAS ponad połowa, bo 51,8% mężczyzn nie potrafiła wskazać żadnego objawu. W przypadku kobiet do takiej „niewiedzy” przyznała się 1/3 badanych (32,9%).

Co Pani/Pana zdaniem może wskazywać na FAS?

7. Najważniejsze wnioski z badania

- Do picia alkoholu podczas ciąży przyznało się 36,6% badanych matek.
61% pijących matek odpowiedziało, że spożywały alkohol 2-3 razy podczas całej ciąży, 22% kobiet zadeklarowało jednorazowe spożycie alkoholu w czasie ciąży. Do częstszego picia przyznało się 14,7% respondentek - w tym 9,7% piło alkohol podczas ciąży 4-5rotnie, a 4,9% wskazuje, że piło 6 lub więcej razy.
14,6% matek przyznało, że wypily w czasie ciąży jednorazowo 2 porcje alkoholu, a 2,4% - trzy porcje alkoholu.
- Łączny odsetek kobiet, które mają w świadomości, że są lekarze, którzy pozwalają kobietom w ciąży pić alkohol wynosi 41,1% (wśród kobiet, które przyznały się do picia alkoholu w czasie ciąży wynosi on 58,5%),

- 51,2% kobiet, które zadeklarowały, że w czasie ciąży spożywały alkohol, jest zdania, że 1 porcja alkoholu nie stanowi zagrożenia dla płodu.
- Ponad 26% respondentek nie dostrzega zagrożenia związanego wypiciem kieliszka wina podczas ciąży, a 16,9% badanych kobiet uważa takie zachowanie za pozytywne.
- 41,5% kobiet, które zadeklarowały, że w ciąży piły alkohol jest zdania, że można spożywać alkohol bez szkody dla płodu 1-2 razy w czasie ciąży, a 14,6% - raz w miesiącu.
- 61% respondentek które zadeklarowały, że w ciąży piły alkohol jest zdania, że nie przedostaje się on do krwi płodu w takim samym stężeniu jak do krwi matki.
- 58,5% pijących matek uważało, że FAS grozi tylko dzieciom alkoholiczek (to o 28,5% więcej niż w przypadku ogółu respondentek).
- Kobiety, które przyznały się do picia w czasie ciąży przykładają znacznie mniejszą wagę do zagrożeń związanych z wpływem alkoholu na płód. Nie w pełni też zdają sobie sprawę ze skutków picia alkoholu. Może to być wynik pewnego rodzaju „usprawiedliwiania” swojego picia w ciąży.
- 16,1% badanych mężczyzn było zdania że alkohol nie ma wpływu na płód, a 19,6% badanych stwierdziło, że alkohol nie ma wpływu na organizm kobiety w ciąży.
- 11,6% respondentów płci męskiej było zdania, że alkohol nie przedostaje się do organizmu płodu.

Raport z badania opracował Kamil Roszkowski.

8. Załącznik – kwestionariusz ankiety (kobiety)

Zwracamy się do Pani z prośbą o wypełnienie niniejszej ankiety. Zdajemy sobie sprawę, że niektóre z pytań mogą dotyczyć spraw osobistych i drażliwych, jednak mimo to bardzo zależy nam na Pani odpowiedziach. Będą one bardzo ważne dla naszego badania. Bardzo prosimy o odpowiedzi na wszystkie pytania. Każda odpowiedź jest dobra, nie ma złych czy niewłaściwych odpowiedzi.

Dziękujemy.

Fundacja na rzecz dziecka i rodziny Fascynacje

A. Czy aktualnie jest Pani lub kiedykolwiek była Pani w ciąży?

- a) tak, w przeszłości byłam w ciąży
- b) obecnie jestem w ciąży
- c) nie jestem ani nie byłam w ciąży, proszę przejść do pytania 1

B. Czy zdarzyło się Pani spożywać alkohol w czasie ciąży?

- a) tak często
- b) tak, sporadycznie (1-2 razy)
- c) nie - proszę przejść do pytania 1

C. Jak często spożywała Pani alkohol w czasie ciąży?

- a) tylko raz
- b) 2-3 razy
- c) 4-5 razy
- d) wielokrotnie (6 lub więcej razy) –jeśli to możliwe proszę podać ile razy.....

D. Ile najwięcej alkoholu jednorazowo zdarzyło się Pani spożyć w czasie ciąży?

- a) 1 małe piwo/1 lampka wina/1 kieliszek wódki/1 drink
- b) 2 małe piwa/2 lampki wina/2 kieliszki wódki/2 drinki
- c) 3 małe piwa/3 lampki wina/3 kieliszki wódki/3 drinki
- d) więcej (proszę wpisać ile).....

1. Jak ocenia Pani swoją wiedzę na temat wpływu alkoholu na płód?

- a) mam bardzo obszerną wiedzę na ten temat
- b) mam wystarczającą wiedzę na ten temat
- c) mam niewielką wiedzę na ten temat
- d) nie wiem nic na ten temat

2. Skąd czerpie Pani informacje o wpływie alkoholu na płód? (Można wskazać kilka odpowiedzi.)

- a) z internetu/ mediów społecznościowych
- b) z mediów
- c) od położnej
- d) od lekarza
- e) z kampanii społecznych (bliboardy, ulotki, itp)
- f) z rozmów ze znajomymi
- g) z innych źródeł (proszę wpisać z jakich).....
- h) nie interesuję się tym tematem

3. Jaki wpływ na płód ma Pani zdaniem picie niewielkich ilości alkoholu przez kobietę w czasie ciąży?

Proszę zaznaczyć odpowiedź na skali wybierając odpowiednią liczbę.

-5	-4	-3	-2	-1	0	1	2	3	4	5
negatywny wpływ					nie ma wpływu		pozytywny wpływ			

☐ nie mam zdania

4. Jaka jest Pani zdaniem bezpieczna ilość alkoholu, którą może wypić kobieta w ciąży bez szkody dla rozwijającego się płodu?

- a) 1 małe piwo/1 lampka wina/1 kieliszek wódki/1 drink
- b) 2 małe piwa/2 lampki wina/2 kieliszki wódki/2 drinki
- c) 3 małe piwa/3 lampki wina/3 kieliszki wódki/3 drinki
- d) każda ilość alkoholu jest bezpieczna
- e) nie ma bezpiecznej ilości

5. Jak często Pani zdaniem kobieta w ciąży może pić alkohol bez szkody dla rozwijającego się płodu?

- a) codziennie
- b) 2-3 razy w tygodniu
- c) raz na tydzień
- d) raz na miesiąc
- e) rzadziej niż raz w miesiącu
- f) nie więcej niż 1-2 razy w czasie ciąży
- g) w ogóle nie powinna pić alkoholu w czasie ciąży

6. Czy Pani zdaniem alkohol wypity przez ciężarną przedostaje się do organizmu płodu?

- a) tak, i stężenie po wypiciu jest takie samo we krwi matki i płodu
- b) tak, ale stężenie po wypiciu jest we krwi płodu mniejsze niż we krwi matki
- c) nie, alkohol nie przedostaje się do organizmu płodu

7. Czy Pani zdaniem płód jest narażony na szkodliwe działanie alkoholu? Jeśli tak to w jakim okresie najbardziej?

- a) nie jest narażony
- b) tak, na początku ciąży jest najbardziej narażony
- c) tak, pod koniec ciąży jest najbardziej narażony
- d) przez całą ciążę jest tak samo narażony
- e) nie wiem/nie mam zdania

8. Czy według Pani picie alkoholu w czasie ciąży może spowodować?(Proszę zaznaczyć właściwą odpowiedź)

a) poronienie	tak/nie
b) zatrucie ciążowe	tak/nie
c) śmierć płodu w łonie matki	tak/nie
d) wystąpienie płodowego zespołu alkoholowego	tak/nie
e) uszkodzenie mózgu dziecka	tak/nie
f) uszkodzenie innych narządów dziecka	tak/nie

9. Czy zna Pani termin FAS? Jeśli tak, to co on oznacza?

- a) tak, znam, oznacza on.....
- b) słyszałam ale nie wiem co on oznacza
- c) nie znam

10. Czy Pani zdaniem potrzebne jest informowanie kobiet na temat ewentualnych skutków picia alkoholu w okresie ciąży?

- a) jest to bardzo potrzebne
- b) jest to potrzebne, ale w niewielkim stopniu
- c) nie jest to potrzebne
- d) nie mam zdania

11. Czy zetknęła się Pani z informacjami na temat FAS (alkoholowego zespołu płodowego), jeśli tak to jakie było źródło tych informacji? (Można wskazać kilka odpowiedzi.)

- a) lekarz pierwszego kontaktu
- b) ginekolog
- c) położna
- d) pracownicy szkoły rodzenia
- e) media
- f) kampanie społeczne
- g) internet/media społecznościowe
- h) szkoła
- i) rodzice
- j) broszury, ulotki
- k) inne....

12. Kto powinien informować kobiety o skutkach picia alkoholu w czasie ciąży? (Można wskazać kilka odpowiedzi.)

- a) lekarz pierwszego kontaktu
- b) ginekolog
- c) położna
- d) pracownicy szkoły rodzenia
- e) media
- f) powinno się o tym informować poprzez kampanie społeczne
- g) powinno się o tym informować poprzez internet/media społecznościowe
- h) szkoła
- i) rodzice
- j) broszury/ulotki
- k) inne....

13. Czy według Pani picie alkoholu przez kobiety w ciąży ma wpływ na jej zdrowie? Jeśli tak, to jaki? Proszę zaznaczyć odpowiedź na skali wybierając odpowiednią liczbę.

-5	-4	-3	-2	-1	0	1	2	3	4	5
negatywny wpływ					nie ma wpływu					pozytywny wpływ

☐ nie mam zdania

14. Czy spotkała się Pani z sytuacją, w której kobieta w ciąży była namawiana do picia alkoholu?

- a) **nie** spotkałam się z taką sytuacją
- b) tak, **raz** spotkałam się z taką sytuacją
- c) tak, **kilka razy** spotkałam się z taką sytuacją
- d) tak, **często** spotykam się z taką sytuacją

15. Czy spotkała się Pani z sytuacją, w której kobieta w ciąży piła alkohol?

- a) **nie** spotkałam/spotkałam się z taką sytuacją
- b) tak, **raz** spotkałam/spotkałam się z taką sytuacją
- c) tak, **kilka razy** spotkałam/spotkałam się z taką sytuacją
- d) tak, **często** spotykam się z taką sytuacją

16. Pani zdaniem alkoholowy zespół płodowy /FAS/ może wystąpić (można wybrać kilka odpowiedzi):

- a) tylko u dzieci alkoholików
- b) u każdego dziecka, którego matka często piła alkohol w ciąży
- c) u dzieci, których mamy piły w ciąży nawet sporadycznie
- d) nawet po jednorazowym spożyciu alkoholu przez matkę w czasie ciąży

17. Pani zdaniem łożysko płodu:

- a) **zatrzymuje alkohol** i dzięki temu nie dostaje się on do krwi płodu
- b) **nie zatrzymuje alkoholu** i przez to dostaje się on do krwi płodu
- c) w niektórych przypadkach zatrzymuje alkohol w innych nie
- d) nie wiem

18. Czy Pani zdaniem alkohol pity przez kobietę w ciąży może uszkadzać narządy płodu? Jeżeli tak, to które najbardziej?

- a) tak, może uszkadzać, ale nie wiem, które najbardziej
- b) tak, najbardziej mózg
- c) tak, najbardziej nerki
- d) tak najbardziej (proszę wpisać jaki narząd).....
- e) nie może uszkadzać
- f) nie wiem czy może uszkadzać

19. Pani zdaniem kieliszek czerwonego wina wypity od czasu do czasu przez kobietę w ciąży:

- a) jest wskazany, bo poprawia morfologię krwi
- b) nie jest szkodliwy dla płodu
- c) może uszkadzać narządy płodu
- d) nie wiem

20. Pani zdaniem problemy osób dotkniętych FAS spowodowane są głównie:

- a) negatywnymi przeżyciami w rodzinie alkoholowej
- b) uszkodzeniem mózgu
- c) uszkodzeniem serca i innych narządów
- d) nie wiem

21. Co Pani zdaniem może wskazywać na FAS? (Można wskazać kilka odpowiedzi.)

- a) niski wzrost i waga ciała,
- b) problemy z pamięcią
- c) nadmierny apetyt, nadwaga,
- d) napady padaczkowe,
- e) wady w budowie twarzy
- f) inne, jakie?.....
- g) nie wiem

22. Które z powyższych twierdzeń jest według Pani prawdziwe? (Można wskazać kilka odpowiedzi.)

- a) piwo wzmacnia laktację
- b) picie wina poprawia krążenie krwi
- c) jedno piwo wypite przez matkę nie zaszkodzi dziecku
- d) lampka czerwonego wina od czasu do czasu poprawia morfologię
- e) łożysko chroni dziecko przed szkodliwym działaniem alkoholu
- f) picie alkoholu redukuje stres kobiety ciężarnej
- g) żadne z tych stwierdzeń nie jest prawdziwe

23. Czy alkohol jest według Pani szkodliwy dla płodu? Jeśli tak, to który najbardziej?

- a) żaden alkohol nie jest szkodliwy dla płodu niezależnie od dawki
- b) żaden alkohol nie jest szkodliwy w małych dawkach
- c) alkohol jest szkodliwy, ale nie wiem, który najbardziej
- d) alkohol jest szkodliwy, najbardziej piwo
- e) alkohol jest szkodliwy, najbardziej wino
- f) alkohol jest szkodliwy, najbardziej wódka (i inne mocne alkohole)

24. Czy spotkała się Pani z sytuacją, w której lekarz zezwalał ciężarnej kobiecie na wypicie od czasu do czasu alkoholu, np. kieliszka czerwonego wina?

- a) tak, osobiście uczestniczyłam w takiej sytuacji
- b) tak, znam taką sytuację z opowieści rodziny/znajomych
- c) nie, nie spotkałam/łam się z taką sytuacją

25. W jakim jest Pani wieku?

- a) 18-24 lat
- b) 25-30 lat
- c) 31-40 lat
- d) 41-50 lat
- e) 51 i więcej lat

26. Jaki jest Pani poziom wykształcenia?

- a) podstawowe
- b) średnie
- c) wyższe zawodowe - licencjat, inżynier,
- d) wyższe - magister i wyższe stopnie naukowe

27. Ile ma Pani dzieci?

- a) nie mam dzieci
- b) jedno
- c) dwoje
- d) troje
- e) czworo i więcej (proszę wpisać ile).....

DZIĘKUJEMY ZA WYPEŁNIENIE ANKIETY